

Kilpailuluvasta toimijarekisteriksi – lajiliittojen lisenssiselvitys 2017

Kati Lehtonen, Jari Lämsä, Pinja Pesonen & Harto Hakonen

LIKES&KIHU

Raporttia muutettu 16.4.2018: Lajiharrastamisen tarkasteluissa 9-vuotiaat eivät kuuluneet vastaajiin, joten lajiharrastamisen suhteellista määrää tarkastelevat taulukot on korjattu koskemaan 11-, 13-, ja 15-vuotiaita. Samalla harrastamisen prosenttiosuudet (lajit sekä joukkue- ja yksilölajit) on laskettu vastanneiden lukumäärän mukaan – aiemmassa versiossa harrastusten lukumäärän mukaan.

Sisältö

1. Johdanto.....	3
2. Lasten ja nuorten lajiharrastaminen.....	4
3. Selvityksen toteutus.....	6
4. Kilpailuluvasta toimijarekisteriksi	8
5. Lajiliittojen lisenssien kokonaismäärät	9
5.1. Lisenssien kokonaismäärät liitoittain ja sukupuolittain.....	10
6. Lasten ja nuorten lisenssit	13
6.1. Lisenssimäärien muutos.....	13
6.2. Tyttöjen ja poikien osuuden lisenssiseistä.....	14
6.3. Aloittaneiden ja lopettaneiden määrä viimeksi kuluneella lisenssikaudella	15
7. Selvityksen keskeiset tulokset.....	18
Lähteet	19
Liitteet	20
Liite 1. 11-, 13- ja 15 -vuotiaiden urheiluseurassa harrastamat lajit LIITU -tutkimuksen mukaan.....	20
Liite 2. Lajiliittojen lisenssiluokittelu ja hinnoittelu 2017	23
Liite 3. Nuorten (alle 19 v.) kokonaislisenssimäärät kahdella viimeksi kuluneella lisenssikaudella	30
Liite 4. Lisenssien kokonaismääränvertailut 2016, 2009 ja 1999 (alle 30-vuotiaat).....	33
Liite 5. Viimeisimmän lisenssikauden lisenssimäärät syntymävuosittain.....	35
Liite 6. Lisenssien kokonaismäärien vertailu 2009 ja 2016 iän ja sukupuolen mukaan (alle 30-vuotiaat)	41

1. Johdanto

Eri urheilulajien harrastajamäärien selvittämiseen on historian saatossa sovellettu useita eri menetelmiä. Urheiluliikkeiden aikana 1900-luvulla luotettiin järjestöjen ilmoittamiin seurajäsenmääriin. Tulosoikeuden aikakaudella lajiharrastamista kysyttiin väestöltä. Valtio ja liikuntajärjestöt toteuttivat yhdessä viisi kansallista liikuntatutkimusta vuosien 1994-2010 välillä. 2000 -luvulla myös yliopistot ja tutkimuslaitokset ovat osallistuneet liikunta-aktiivisuuden tarkasteluun omilla tutkimuksillaan (mm. nuorisobarometri, LIITU -tutkimus...). Näissä laajoissa tutkimuksissa pääpaino on kansalaisten tai suppeampien ryhmien liikunta-aktiivisuuden mittaamisessa. Harva tutkimus kuitenkaan pureutuu eri urheilulajien organisoituun harrastamiseen.

Pesäpallo- ja Koripalloliitto aloittivat vuonna 1973 lajien urheilijoiden rekisteröimisen, jolloin saatiin alkusykäys lajikohtaisille kilpailuluville, eli lisensseille. Lisenssimääriä käytetään yleisesti laji harrastajamäärien mittareina, ainakin suurimpien lajien keskuudessa. Toisaalta lajien lisenssijärjestelmät eivät enää rajoitu pelkästään kilpailijoihin. Myös seuroilla, erotuomareilla, valmentajilla ja toimitsijoilla on omat lisenssinsä. Lajien lisenssijärjestelmät ovat vahvasti lajikohtaisia ja lajiliittojen hallinnoimia.

Eri lajien lisenssijärjestelmiä tarkastelevia selvityksiä on toteutettu kolme 2000 -luvun aikana. Ensimmäisessä tarkasteltiin lasten ja nuorten urheiluharrastuksen aloittamista ja lopettamista 24 lajiliiton peräkkäisiä 1998/99 & 1999/2000 lisenssikausia analysoimalla (Lämsä & Mäenpää 2001). Toiseksi LIKES ja KIHU toteuttivat vastaavan analyysin vuosien 2009/10 & 2010/11 yhteensä 16 lajiliiton lisenssikausista vuonna 2011. Tuolloin haluttiin selvittää millaisia muutoksia em. lajien nuorten (alle 30 v.) harrastamisessa oli tapahtunut verrattuna kymmenen vuotta aiempaan tilanteeseen. Kolmanneksi VALO ja KIHU toteuttivat selvityksen lajien urheilija- ja harrastajalisenssijärjestelmistä keskittyen lisenssien ja vakuutusten luokitteluun sekä hinnoitteluun (Mäenpää, Lämsä, Manninen 2013).

Opetus- ja kulttuuriministeriön pyynnöstä KIHU ja LIKES käynnistivät lajien lisenssiselvityksen keväällä 2017, jonka tarkoituksena oli päivittää eniten harrastettujen lajien lisenssitilanne. Selvitys keskittyi nimenomaan kansallisesti myytäviin henkilölisensseihin. Selvitykseen osallistui yhteensä 16 lajiliittoa. Selvityksessä hyödynnetään aiempien selvitysten tuloksia ja aineistoja. Erityisesti halutaan analysoida lajien nuorten lisenssiharrastajamäärien muutosta suhteessa 2001 ja 2011 tehtyihin selvityksiin. Lisäksi nostetaan esiin lajien lisenssijärjestelmien kehityssuuntauksia.

Selvitys on toteutettu LIKES- ja KIHU -tutkimuskeskusten yhteistyönä. Hankkeesta ovat vastanneet tutkija Kati Lehtonen (LIKES) sekä johtava asiantuntija Jari Lämsä (KIHU). Hankkeen tiedonkeruuta ja analysointia toteuttivat Pinja Pesonen ja Harto Hakonen (LIKES).

2. Lasten ja nuorten lajiharrastaminen

Tutkimustietoa eri urheilulajien harrastamista on tarjolla niukalti sen jälkeen, kun kansallisen liikuntatutkimuksen toteuttaminen lopetettiin vuonna 2010. Poikkeuksen muodostaa vuosina 2014 ja 2016 toteutettu lasten ja nuorten liikuntakäyttötymistä tarkasteleva LIITU -tutkimus. Tutkimus toteutettiin luokkakyselynä kouluajalla. Otos, 458 suomenkielistä ja 151 ruotsinkielistä peruskoulua, saatiin satunnaisotannalla Tilastokeskuksen koulurekisteristä. Lopulta kyselyihin vastasi 7565 oppilasta 367 eri koulusta. Suomenkielisten oppilaiden vastausprosentti oli 61 ja ruotsinkielisten 58. (Kokko, Hämylä, Husu & Villberg 2016, 6)

Vuoden 2016 tutkimukseen osallistuneista 9-, 11-, 13 – 15 -vuotiaista nuorista, jotka vastasivat urheiluharrastuskysymyksiin (n=6922) 51 prosenttia ilmoitti harrastavan liikuntaa tai urheilua urheiluseurassa säännöllisesti ja aktiivisesti. Lisäksi 11 prosenttia ilmoitti osallistuvansa seuraurheiluun tai -liikuntaan silloin tällöin. Ainoastaan 13 prosenttia vastaajista ei ollut koskaan osallistunut urheiluseuratoimintaan (Mononen, Blomqvist, Koski & Kokko 2016, 28).

Urheiluseuratoimintaan osallistuneet olivat aloittaneet organisoidun urheiluharrastuksen keskimäärin 6-7 - ikävuoden aikana – 58 prosenttia ennen kouluikää. LIITU -tutkimuksen seuraharrastajista 60 prosenttia harrasti ainoastaan yhtä lajia, kahta lajia harrasti 26 prosenttia ja kolmea lajia tai enempää yhteensä 14 prosenttia vastaajista. Yhden lajin harrastajat tekivät päätöksen yhteen lajiin siirtymisestä keskimäärin hieman yli 9 -vuotiaana. (Mononen ym. 2016, 28).

LIITU-tutkimuksen 11-, 13-, ja 15-vuotiaista yhteensä 3197 vastaajaa ilmoitti 1-5 urheilulajia, joita hän harrasti. Kaiken kaikkiaan vastaajat raportoivat 4786 lajiharrastusta, eli keskimäärin 1,5 harrastusta vastaajaa kohden. Eri lajeja vastuksista kertyi yhteensä 121 (Ks. Liite 1.). Näistä 13 ei ollut varsinaisia liikunta- tai urheilulajeja (esim. musiikki, teatteri, VPK, kalastus ja metsästys) ja ne lajit muodostivat 1,1 % osuuden koko harrastuskirjosta.

Jalkapallo oli harrastetuin yksittäinen laji 25,7 prosentin osuudella. Lisäksi futsalia ilmoitti harrastavansa 1,7 prosenttia vastaajista, mikä nostaa jalkapalloperheen prosenttiosuuden 27,4 prosenttiin. Toiseksi harrastetuimpia lajeja olivat salibandy ja tanssi (12,5 ja 12,4 %). Yli viiden prosentin osuuteen seurassa harrastavista ylsivät lisäksi ratsastus (11,2 %), jääkiekko (9,7 %) ja voimistelu (8,8 %).

TAULUKKO 1. Eniten harrastetut lajit 11-, 13- ja 15 -vuotiaiden keskuudessa LIITU -tutkimuksen mukaan (LÄHDE: Blomqvist, Minna. Tiedonanto LIITU -tutkimuksesta 201.10.2017)

LAJI	1. laji	2. laji	3. laji	4. laji	5. laji	YHT	%
Jalkapallo	597	178	36	10	1	822	25,7
Salibandy	281	85	28	5		399	12,5
Tanssi ja kilpatanssi	282	92	21	1	2	398	12,4
Ratsastus	275	64	11	3	1	354	11,2
Jääkiekko	228	60	19	1	3	311	9,7
Voimistelu (teline-, joukkue-, trampoliini-, akrobatiavoimistelu ja rytminen voimisteli)	177	74	15	7	6	279	8,8
Yleisurheilu	111	75	23	14	4	227	7,1
Uinti	79	38	23	7	2	149	4,7
Koripallo	85	19	11	1		116	3,6
Hiihto	40	39	17	11	6	113	3,5
Lentopallo	77	18	7	1	1	104	3,3
Pesäpallo	68	28	1	2		99	3,1

LIITU -tutkimuksen aineistosta on mahdollista tarkastella harrastamista myös joukkue- ja yksilölajien välillä. Harrastuksista luokiteltiin 16 joukkueurheiluun kuuluviksi. Tämä tarkoitti sitä, että yksilölajeihin kuului 92 eri lajia, kun tarkastelun ulkopuolelle jätettiin 13 ei-liikunnallista harrastusta. Joukkuelajeja harrasti tällöin 68,2 % ja yksilölajeja 81 % vastaajista. Joukkuelajien mainintojen määrä oli 45,6 prosenttia kaikista maininnoista. Toisin sanoen joukkuelajien lajikirjo on pieni ja pienempi määrä ilmoittaa niitä harrastavansa, mutta suhteessa lajikirjoon ne saavat paljon mainintoja. Yksilölajeissa lajikirjo ja sitä kautta harrastajamääräkin on suuri, mutta harrastajat hajautuvat hyvin moniin lajeihin.

Tyttöjen ja poikien lajiharrastamisessa on merkittäviä eroja. Pojista joukkuelajeja päälajinaan harrasti 63,8 prosenttia vastaajista ja tytöistä ainoastaan 29,8 prosenttia (LIITU -tutkimus 2016, 119-120).

TAULUKKO 2. Joukkuelajien harrastaminen LIITU -tutkimuksen 2016 mukaan (LÄHDE: Blomqvist, Minna. Tiedonanto LIITU -tutkimuksesta, 20.10.2017).

LAJI	1. laji	2. laji	3. laji	4. laji	5. laji	YHT	%
Jalkapallo	597	178	36	10	1	822	25,7
Salibandy	281	85	28	5		399	12,5
Jääkiekko	228	60	19	1	3	311	9,7
Koripallo	85	19	11	1		116	3,6
Lentopallo	77	18	7	1	1	104	3,3
Pesäpallo	68	28	1	2		99	3,1
Cheerleading	63	2	3	3		71	2,2
Futsal	9	35	7	4		55	1,7
Joukkuevoimistelu	43	10	1		1	55	1,7
Käsipallo	43	9		1		53	1,7
Ringette	28	3				31	1,0
Amerikkalainen jalkapallo	19	6	2	1	1	29	0,9
Jääpallo	5	5	2	3		15	0,5
Muodostelmaluistelu	10	2		1	1	14	0,4
Rullakiekko		3	3			6	0,2
Uppopallo		1				1	0,0
Yhteensä	1556	464	120	33	8	2181	68,2
Joukkuelajien % osuus kaikista lajeista	51,0	38,6	24,4	27,0	15,7		45,6

3. Selvityksen toteutus

Lisenssiselvitykseen valittiin yhteensä 17 lajiliittoa, joista kaikki, taitoluisteluliittoa lukuun ottamatta, osallistuivat selvitykseen. Selvityksessä lisenssijärjestelmissä ja määrissä tapahtuneita muutoksia haluttiin soveltavilta osin verrata vuonna 2010 toteutettuun selvitykseen ja pääosa lajiliitoista valikoitui tällä perusteella. Otokseen lisättiin kaksi uutta lajiliittoa, Suomen Cheerleadingliitto sekä Suomen Uimaliitto ja siitä jätettiin pois Suomen Golfliitto (Taulukko 1.).

TAULUKKO 1. Selvityksessä mukana olevat lajiliitot ja huomioidut lisenssikaudet

Lajiliitto	Selvityksessä mukana olevat kaudet
Ampumaurheiluliitto	1998/99, 2008/09, 2014/15, 2015/16
Cheerleadingliitto	2016
Hiihtoliitto	1998/99, 2008/09, 2015/16, 2016/17
Jääkiekkoliitto	1998/99, 2008/09, 2015/16, 2016/17
Koripalloliitto	1998/99, 2008/09, 2015/16, 2016/17
Lentopalloliitto	1998/99, 2008/09, 2015/16, 2016/17
Painiliitto	1999/00, 2009/10, 2015, 2016
Palloliitto	1998/99, 2008/09, 2015, 2016
Pesäpalloliitto	1998/99, 2008/09, 2015/16, 2016/17
Ratsastajainliitto*	(1998/99, 2008/09), 2015, 2016
Salibandyliitto	1998/99, 2008/09, 2014/15, 2015/16
Suunnistusliitto	1999, 2009, 2015, 2016
Tennisliitto*	(1999, 2008), 2015, 2016
Uimaliitto	2015/16, 2016/17
Urheiluliitto	1999/2000, 2009/10, 2014/15, 2015/16
Voimisteluliitto*	(1998/99, 2008/09), 2015/16, 2016/17

*Lajiliittojen lisenssikäytännöissä on tapahtunut merkittäviä muutoksia tai laji on aiemmin ilmoittanut ainoastaan kilpailulisenssit ja myöhemmin laajemmin lisenssejä ja harrastepasseja.

Selvitys toteutettiin analysoimalla ja vertailemalla lajiliittojen ylläpitämien lisenssirekisterien kahden viimeksi kuluneiden rekisterikausien tietoja. Selvityksessä mukana olleille lajiliitoille lähetettiin sähköpostilla saatekirje, jossa liittoja pyydettiin toimittamaan kahden viimeisen lisenssikauden tiedot Excel-muodossa LIKES-tutkimuskeskukseen. Lisenssitiedoista täytyi käydä ilmi mahdollinen sporttitunnus, sukupuoli, postinumero, syntymäaika ja lisenssimuoto. Lisenssiharrastajat pysyivät selvityksessä täysin nimettöminä.

Selvitystä varten aineistoa muokattiin siten, että harrastajaa kohden kirjattiin yksi lisenssi. Näin saatiin kuva lisenssiharrastajien määrästä, eikä lisenssien määrästä. Syntymäajan puuttuessa, henkilöä ei ole otettu mukaan selvityksen. Selvityksen tulokset esitetään seuraavasti:

- Lajiliiton lisenssiharrastajien kokonaismäärä ja siinä tapahtuneet muutokset kausien 1998/99, 2008/09 ja 2015/16 tai 2016/17 aikana.
- Lajiliiton lisenssiharrastajat ikäluokittain ja sukupuolittain
- Alle 19 -vuotiaiden lisenssiharrastajien lukumäärä ja muutokset kausien 2008/09, 2015/16 ja 2016/17 aikana.
- Alle 19 -vuotiaiden lisenssiharrastajien sukupuoli ja muutokset naisten ja miesten määrissä kausien 2008/09, 2015/16 ja 2016/17 aikana.
- Eri lajien aloittamis- ja lopettamismäärät eri ikäluokissa viimeksi kuluneiden kausien (2015/16 ja 2016/17) aikana

Viimeisimmän lisenssikauden aloittaneet ja lopettaneet harrastajat voitiin laskea vain, jos liitto on toimittanut kahden viimeisen lisenssikauden tiedot, ja se käyttää jonkinlaista tunnistetta erotellakseen harrastajat toisistaan. Taulukossa 1. on esitetty kaikki selvityksessä hyödynnetyt lisenssikaudet. Koska lisenssikaudet alkavat ja päättyvät eri kuukausina, eivät tulokset edusta kaikkien kohdalla täysin samaa ajankohtaa.

Lajiliitoilta tiedosteltiin lisäksi sähköpostitse niitä muutoksia, joita lisenssijärjestelmään on tehty. Seitsemän liittoa vastasi, mutta suurimmalla osalla vastaukset liittyivät lisenssirekisterin tekniseen toteutukseen. Kaksi liittoa ilmoitti lisenssisääntöjen muutoksista ja eri roolien määrän kasvusta järjestelmässä.

Tämän vuoksi selvitettiin jokaisen mukana olleen lajiliiton www-sivuilta liiton nykyinen, syksyllä 2018 voimassa oleva, lisenssiluokittelu ja eri lisenssien hinnoittelu (ks. Liite 2). Eri lajien lisenssikäytäntöjen kirjo selviää liitteiden luokittelusta.

4. Kilpailuluvasta toimijarekisteriksi

Perinteisesti eri lajien lisensseistä on käytetty nimitystä kilpailulupa, jolloin lisenssin hankkimalla on saanut osallistua lajiliiton alaiseen kilpailutoimintaan. Jo vuonna 2001 toteutetussa selvityksessä lasten ja nuorten lisenssijärjestelmistä havaittiin, että lisenssi saa hyvin erilaisen merkityksen lajista riippuen. Tuolloin lajit jaoteltiin kolmeen luokkaan sen mukaan, milloin nuorten tuli lisenssi hankkia: 1) lisenssi kilpaurheilijoille, 2) lisenssi sitoutuneille sekä 3) lisenssi kokeilijoille. Tuolloin lajit jakautuivat varsin tasaisesti kolmeen eri luokkaan. (Lämsä & Mäenpää 2001, 10-12).

Vastaavan analyysin tekeminen tänä päivänä ei onnistu, koska lajien kokonaisharrastamisesta ei ole päivitettyä tietoa. Suuntaus lisenssijärjestelmien laajentamiseksi on kuitenkin kohtuullisen vahva. useat lajit ovat 2000-luvulla siirtyneet tarjoamaan lisenssejä aiempaa laajemmalla harrastajajoukolle. Tämä on johtanut varsin monimutkaisiin kokonaisuuksiin, jossa harrastajille ja kilpailijoille tarjotaan useita erilaisia lisenssiluokkia. Taulukossa 2. on esitetty yhteenveto niistä osa-alueista, joita eri lajiliittojen www-sivuilta poimittujen tietojen pohjalta sisältyy liittojen lisenssikokonaisuuksiin. Yksityiskohtaisemmat kuvaukset lajien lisenssikokonaisuuksista löytyvät liitteestä 1.

Tulosten perusteella voidaan sanoa, että lisenssijärjestelmä on hitaasti laajenemassa erilaisia lajeissa toimivia henkilöitä kattavaksi toimijarekisteriksi. Tämän suuntauksen kärjessä kulkevat joukkuelajit (jäähkiekko, koripallo, salibandy, pesäpallo), kun taas osa etenkin yksilölajeista pitäytyy ajatuksessa, että lisenssi on perinteinen kilpailulupa. Jo nyt eri lajien vertailu voi antaa virheellisen kuvan lajin tilanteesta, jos analyysin tuloksia tulkitaan jommastakummasta ääripäästä.

TAULUKKO 2. Eri lajiliittojen lisenssijärjestelmien kokonaisuudet.

Lajiliitto	Kilpailija	Harrastaja	try-out /kerta	Seniori	Valmentaja	Erotuomari	toimihenkilö	nainen/mies	Vammaisurh.
Ampumaurheiluliitto	x	x		x					
Cheerleadingliitto	x	x			x				
Hiihtoliitto	x	x	x						
Jäähkiekkoliitto	x	x	x			x	x	x	
Koripalloliitto	x	x	x*	x	x	x			x
Lentopalloliitto	x	x		x					
Painiliitto	x	x							
Palloliitto	x	x				x			
Pesäpalloliitto	x				x**	x	x		
Ratsastajainliitto	x	x	x						
Salibandyliitto	x	x	x	x	x	x	x		
Suunnistusliitto	x								
Tennisiitto	x		x						
Uimaliitto	x			x					
Urheiluliitto	x								
Voimisteluliitto	x	x							

*sisältää ainoastaan vakuutuksen, **pelinjohtaja

5. Lajiliittojen lisenssien kokonaismäärät

KIHUn ylläpitämien lajiliittojen seurantakorttien mukaan 53 lajiliitossa oli yhteensä yli 608 000 yksittäistä lisenssiä vuoden 2016 tilastojen mukaan. Lisenssien lukumäärä on kasvussa johtuen siitä, että lisenssijärjestelmä on laajentunut lähes kaikkiin lajiliitoihin ja että liitot pyrkivät laajentamaan järjestelmää myymällä lisenssejä erilaisille harrastaja- ja kilpailijaryhmille.

Tässä selvityksessä mukana olleista lajiliitoista 12 liiton vastaavat lisenssitiedot olivat saatavissa kausilta 1998/99, 2008/09 ja 2016/17. Vajaan kahden vuosikymmenen aikana lisenssien kokonaismäärä on kasvanut 252 000:sta aina 466 000:teen, eli 85 %:lla. Tuloksessa on syytä huomioida se, että osa lajeista ilmoitti aiemmin selvitykseen mukaan ainoastaan kilpailulisenssit, mutta ovat nyt ilmoittaneet aiempaa laajemman harrastaja- ja jäsenkunnan. Selvityksessä mukana olevien liittojen lisenssimäärä muodostaa noin 75 prosentin osuuden kaikista lajiliittojen myymistä lisensseistä.

Lajiliittokohtaisesti lisenssien kokonaismäärä on kasvanut useimmissa liitoissa pitkän aikavälin (1998/99 – 2016/17) tarkastelussa. Kausien 2008/09 ja 2016/17 välisessä vertailussa kahdeksan lajiliiton lisenssien kokonaismäärä oli kasvanut ja neljän laskenut (Taulukko 3.). Neljän liiton muutosta laskettu joko vuoksi, että lajin lisenssikäytännöt ovat muuttuneet merkittävästi tai laji ei ole ollut mukana aiemmissa selvityksissä.

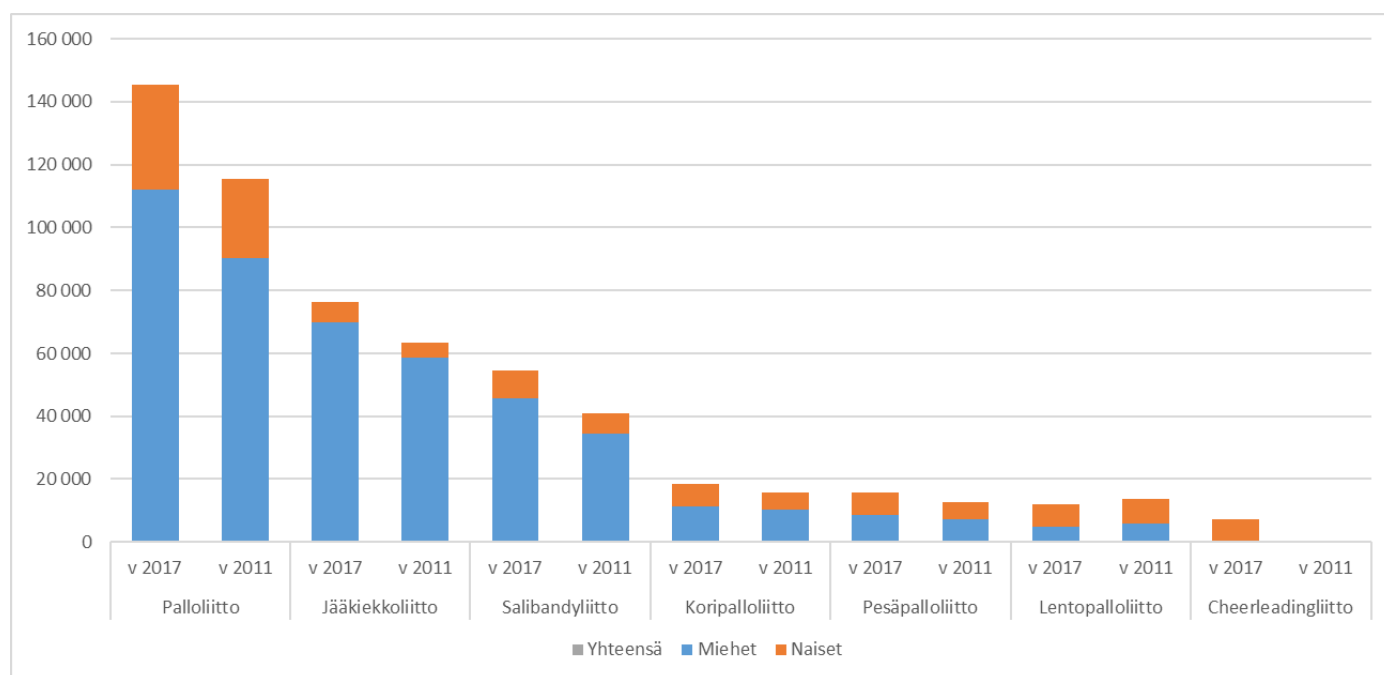
TAULUKKO 3. Lisenssien kokonaismäärät ja muutokset lajiliitoittain

Lajiliitto	Kausi 1998/99	Kausi 2008/09	Kausi 2016/17	Muutos% 98/99- 08/09	Muutos% 08/09 – 16/17	Huomioita
Ampumaurheiluliitto	5 651	5 734	6 064	1,5	5,8	
Cheerleadingliitto	-	-	7 237	-	-	
Hiihtoliitto	7 364	11 978	6 943	62,7	-42,0	
Jääkiekkoliitto	55 913	63 363	76 328	13,3	20,5	
Koripalloliitto	15 474	15 797	18 331	2,1	16,0	
Lentopalloliitto	16 053	13 578	11 838	-15,4	-12,8	
Painiliitto	2 014	3 731	2 998	85,3	-19,6	
Palloliitto	85 399	115 381	145 518	35,1	26,1	
Pesäpalloliitto	14 101	12 543	15 583	-11,0	24,2	
Ratsastajainliitto	952	5 683 (48 342)	49 863	-	-	Kauden 2016/17 luku kuvaa liiton kokonaisjäsenmäärää
Salibandyliitto	26 713	40 839	54 447	52,9	33,3	
Suunnistusliitto	-	15 022	11 643	-	-22,5	
Tennisliitto	2 021	-	4 842	-	-	
Uimaliitto	4 103	-	6 661	-	-	
Urheiluliitto	22 534	27 485	32 841	22,0	19,5	
Voimisteluliitto	3 941*	5 355	14 931	35,9	181,5	kaudet eivät verrannollisia keskenään.

*SvoLi:n ja voimisteluliiton lisenssit yhteenlaskettuna

5.1. Lisenssien kokonaismäärät liitoittain ja sukupuolittain

Joukkuelajeissa lisensoijia oli 330 000 kappaletta. Selvästi eniten harrastaja-/kilpailijalisenssejä on Palloliitossa, jonka lisensoimäärä lähestyy 150 000 kappaleen rajaa. Jääkiekossa on yli 76 000 lisenssiä. Salibandyliitto on yksi eniten lisensoimäärää kasvattaneista liitoista. Kauden 2015/16 jälkeen liitolla oli lähes 55 000 lisensoiharrastajaa. Myös koripallossa ja pesäpallossa lisensoijien kokonaismäärä on ollut kasvussa. Lentopallossa lisensoijien lukumäärä on puolestaan ollut laskussa. Uutena lajina tarkasteluun nostetussa cheerleadingissa on yli 7 000 lisenssiä.

KUVIO 1. Joukkuelajien lisenssien kokonaismäärät sekä sukupuolten osuudet kaudella 2016/17

Joukkuelajien harrastajista selvä enemmistö on poikia ja miehiä. Ainoastaan 76 400 lisenssiä (23,2 %) joukkuelajien lisensoijista oli naisten tai tyttöjen lisensoijia. Cheerleading eroaa muista lajeista, sillä lajin harrastajista 98,2 % on tyttöjä/naisia. Ainoa naisvaltainen joukkuepelimuoto mukana olleista lajeista oli lentopallo, jonka lisensoiharrastajista 58,7 % oli tyttöjä/naisia. Toisessa ääripäässä on jääkiekko, jonka lisensoiharrastajista 90,7 % on poikia/miehiä. Tyttöjen/naisten osuus lisensoiharrastajista on kasvussa kaikissa joukkuelajeissa.

TAULUKKO 4. Joukkuelajien kokonaislisensoimäärät sekä sukupuolten osuudet lisensoijista.

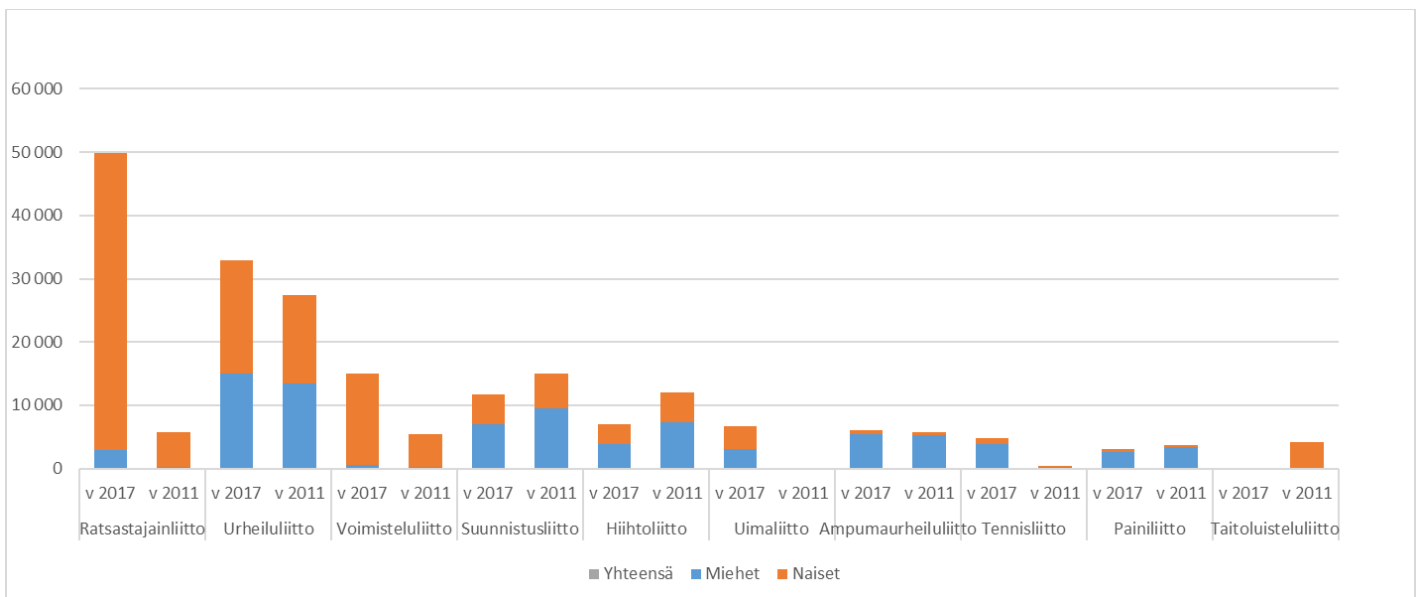
Liitto	Kausi	Miehet	Naiset	Yhteensä	naisten osuus %
Palloliitto	2016/17	112 217	33 301	145 518	22,9
	2008/09	90 342	25 039	115 381	21,7
Jääkiekkoliitto	2016/17	69 855	6 528	76 383	9,3
	2008/09	58 752	4 611	63 363	7,3
Salibandyliitto	2016/17	45 753	8 694	54 447	16,0
	2008/09	34 579	6 260	40 839	15,3

Koripalloliitto	2016/17	11 400	6 931	18 331	37,8
	2008/09	10 137	5 660	15 797	35,8
Pesäpalloliitto	2016/17	8 732	6 851	15 583	44,0
	2008/09	7 291	5 252	12 543	41,9
Lentopalloliitto	2016/17	4 895	6 943	11 838	58,7
	2008/09	5 911	7 667	13 578	56,5
Cheerleadingliitto	2016/17	130	7 107	7 237	98,2
	2008/09	-	-	-	-

Selvityksessä mukana olleissa yksilölajeissa oli yhteensä 136 800 lisenssiä kaudella 2016/17. Yksilölajeista ratsastuksessa on selvästi eniten lisensejä (50 000). Seuraavaksi eniten lisensejä on yleisurheilussa (33 000), voimistelussa (15 000) ja suunnistuksessa (11 600).

Ratsastuksessa ja voimistelussa harrastajalisenssikäytännöt ovat viime vuosiin saakka eronneet merkittävästi muista suurista harrastajamääriä keräävistä lajeista (esim. jalkapallo, jääkiekko, yleisurheilu). Näissä liitoissa lisenssiä on periteisesti vaadittu vasta alueelliseen tai kansalliseen kilpailutoimintaan osallistuttaessa. Tässä selvityksessä ratsastajainliiton luku 49 834 tarkoittaa kaikkia ratsastajainliiton jäseniä. Liiton tilastojen mukaan vuonna 2016 liiton alaisten lajien kilpailutoimintaan myytiin yhteensä 9 331 kansallista ja 299 kv. kilpailulupaa.

Voimisteluliitossa oli v. 2016 yhteensä 122 000 jäsentä, joista tässä selvityksessä käytettävä luku 14 931 kuvaa liiton eri lajien kilpailutoimintaan osallistuvien lukumäärää. Lisäksi voimisteluliitolla on käytössä erilaisia harrastajapasseja, joita tarjotaan seuroissa harrastaville henkilöille. Näitä oli vuoden 2016 lopulla yhteensä 23 800. Näin ollen voimisteluliiton lisenssimäärää tässä selvityksessä kuvaava luku (14 931) edustaa vanhaa lisenssi kilpaurheilijoille - linjausta. Näiden lisenssien lukumäärä on ainoastaan 12,3 % koko liiton jäsenmäärästä.

KUVIO 1. Yksilölajien lisenssien kokonaismäärät sekä sukupuolten osuudet kaudella 2016/17

Selvityksessä mukana olleiden yksilölajien lisensseistä yli kaksikolmasosaa (67,7 %) oli tyttöjen/naisten lisensejä. Mukana olleet yksilölajit edustavat lukumääräisesti noin kolmasosaa kaikista yksilölajien lajiliitoista.

Ratsastajain, Urheilu-, Voimistelu-, Uima- ja Taitoluisteluliitoissa tytöt/naiset muodostivat enemmistön lisenseistä. Suunnistuksessa, hiihdossa, ampumaurheilussa ja painissa lisenssit ovat poika/mies -painottuneita. Tyttöjen ja naisten osuus oli noussut kaikissa vertailtavissa lajiliitoissa.

TAULUKKO 5. Yksilölajien kokonaislissenssimäärät sekä sukupuolten osuudet lisenseistä

Lajiliitto	kausi	Miehet	Naiset	Yhteensä	Tyttöjen/naisten osuus %
Ratsastajainliitto	2016/17	2 856	47 007	49 863	94,3
	2008/09				
Urheiluliitto	2016/17	14 948	17 893	32 841	54,5
	2008/09	13 440	14 045	27 485	51,1
Voimisteluliitto	2016/17	541	14 390	14 931	96,4
	2008/09	283	5 072	5 355	94,7
Suunnistusliitto	2016/17	6 986	4 657	11 643	40,0
	2008/09	9 500	5 522	15 022	36,8
Hiihtoliitto	2016/17	3 847	3 096	6 943	44,6
	2008/09	7 311	4 667	11 978	39,0
Uimaliitto	2016/17	3 074	3 587	6 661	53,9
	2008/09				
Ampumaurheiluliitto	2016/17	5 496	568	6 064	9,4
	2008/09	5 269	465	5 734	8,1
Tennisliitto	2016/17	3 783	1 059	4 842	21,9
Painiliitto	2016/17	2 642	356	2 998	11,9
	2008/09	3 379	352	3 731	9,4

6. Lasten ja nuorten lisenssit

Lasten ja nuorten lisensseillä tarkoitetaan tässä selvityksessä alle 19 vuotiaita harrastajia ja urheilijoita. Tarkemmin tarkastellaan lajien lisenssimääriä sekä niiden muutosta kausien 2008/09 ja 2016/17 välisenä aikana. Lisäksi analysoidaan sukupuolten välisiä eroja.

Alle 19-vuotiaiden lasten ja nuorten lisenssimäärä on lähes kaikilla liitoilla lisääntynyt kahden edellisen lisenssikauden aikana. Eniten lisensoituja lapsia ja nuoria urheilee Palloliiton alaisissa seuroissa, yhteensä yli 111 000. Seuraavaksi suurin lisenssimäärä on Jääkiekkoliitolla, 40 500, ja kolmanneksi suurin Urheiluliitolla. Alle 19-vuotiaiden yleisurheilulisenssejä on lähes 29 500. Lähellä yleisurheilua on salibandy 27 900 nuorten lisenssillä. Yli 10 000 lisenssiin yltyvät Koripalloliitto (11 900), Pesäpalloliitto (11 100), Ratsastajainliitto (17 400) sekä Voimisteluliitto (13 900) (Taulukko 6).

6.1. Lisenssimäärien muutos

Voimakkaimmin nuorten lisenssiharrastajien määrää kasvattaneet lajit ovat olleet jalkapallo, salibandy, yleisurheilu. Kasvua on tapahtunut myös jääkiekossa, kori- ja pesäpallossa, painissa, suunnistuksessa sekä uinnissa kahden viimeksi kuluneen kauden aikana. Ratsastajain-, tennis- ja voimisteluliiton lukuja ei voi verrata kauteen 1998/99, sillä niiden aineistot, eli lisenssien luokittelut, ovat muuttuneet merkittävästi eri aikakausien välillä.

TAULUKKO 6. Eri lajiliittojen alle 19 -vuotiaat lisenssiharrastajat kausilla 2008/09, 2015/16 ja 2016/17.

Lajiliitto	2008/09	2015/16	2016/17
Ampumaurheiluliitto	621	284	321
Cheerleadingliitto	-	4 729	5 681
Hiihtoliitto	9 352	5 087	4 865
Jääkiekkoliitto	38 759	38 165	40 528
Koripalloliitto	10 287	11 354	11 885
Lentopalloliitto	8 003	7 039	7 235
Painiliitto	3 227	2 582	2 652
Palloliitto	88 977	98 303	111 215
Pesäpalloliitto	11 279	10 051	11 055
Ratsastajainliitto	-	16 012	17 360
Salibandyliitto	21 758	26 004	27 895
Suunnistusliitto	6 181	4 852	4 788
Tennisliitto	-	1 007	1 062
Uimaliitto	-	3 821	5 337
Urheiluliitto	24 330	28 254	29 456
Voimisteluliitto	-	12 902	13 845

6.2. Tyttöjen ja poikien osuuden lisenssiseistä

Alle 19-vuotiaiden lisenssimäärien tarkastelu sukupuolittain osoittaa, että suurimpia joukkuelajeja harrastavat pojat. Palloliitossa lisensoiduista lapsista ja nuorista on poikia lähes 84 000 ja tyttöjä hieman yli 27 000. Vastaavat luvut ovat Jääkiekkoliitossa 28 600 ja 1 800 ja Salibandyliitossa 23 600 ja 4 200. Jääkiekkoliiton tarkastelussa luvusta puuttuu ns. tapahtumalicenssit, joiden osalta riittäviä tietoja ei ollut saatavissa. Lähes saman verran tyttö- ja poikapelaajia on Koripalloliitossa (6 800 ja 5 100) ja vastaavasti Lentopalloliitossa tyttöjä (5000) on poikia enemmän (2 100). Yksinomaan tyttöjen lajina on pidettävä cheerleadingiä, jossa lisensoituja tyttöharrastajia on yli 5 600 ja poikia 34.

Yksilölajeissa puolestaan mukana tarkastelussa olleista lajiliitoista enemmistössä tyttöjen määrä oli suurempi kuin poikien. Ratsastus- ja Voimisteluliitolla tyttöjen lisenssimäärä on perinteisesti ollut erittäin suuri verrattuna poikiin. Muilla lajiliitoilla erot tyttöjen ja poikien lisenssimäärissä eivät ole läheskään yhtä suuret kuin Ratsastajain- ja Voimisteluliitossa, mutta lisensoituja tyttöjä on poikia enemmän myös Uinti-, Hiihto-, Suunnistus- ja Urheiluliitolla. Selvin ero on yleisurheilun lisenssimäärissä, joissa lisensoituja tyttöjä on yli 16 400 ja poikia lähes 13 000.

Kun lisenssimäärien tarkastelun siirtää ajassa tapahtuneisiin sukupuolten lisenssimäärissä tapahtuneisiin muutoksiin, syntyy lajien sisällä tapahtuneesta muutoksesta hieman erilainen kuva. Lisenssikautteen 2008–2009 verrattuna alle 19-vuotiaiden lisensoitujen naisurheilijoiden määrä on kasvanut Jääkiekko-, Ratsastajain-, Salibandy- ja Urheiluliitolla ja vastaavasti pienentynyt Ampumaurheilu-, Lentopallo-, Hiihto-, ja Suunnistusliitolla (Taulukko 7.). Näistä liitoista Ampumaurheilu-, Lentopallo-, Hiihto- ja Suunnistusliitolla myös miesten määrä on pienentynyt. Miesten lisenssimäärät ovat puolestaan suurentuneet Jääkiekko-, Pallo-, Koripallo-, Salibandy-, Tennis- ja Urheiluliitolla. Melko vakiintuneina naisurheilijoiden lisenssimäärät ovat pysyneet Paini-, Pesäpallo- ja Salibandyliitossa.

TAULUKKO 7. Alle 19-vuotiaiden lisenssit lajiliitoittain ja sukupuolittain kausille 2008/09, 2015/16 ja 2016/17.

Lajiliitto	Alle 19 -naiset			Alle 19 v- miehet		
	2008/09	2015/16	2016/17	2009	2016	2017
Ampumaurheiluliitto	135	87	95	486	197	226
Cheerleadingliitto	-	4 702	5 647	-	27	34
Hiihtoliitto	4 145	2 614	2 539	5 207	2 473	2 326
Jääkiekkoliitto	2 986	3 965	3 831	35 773	34 483	36 414
Koripalloliitto	4 409	4 667	5 075	5 878	6 687	6 810
Lentopalloliitto	5 340	4 814	5 008	2 663	2 225	2 227
Painiliitto	293	269	320	2 934	2 313	2 332
Palloliitto	22 487	23 424	27 235	66 490	74 879	83 980
Pesäpalloliitto	5 136	4 742	5 212	6 143	5 309	5 823
Ratsastajainliitto*	1 970	15 467	16 770	46	545	590
Salibandyliitto	3 396	3 592	4 215	18 362	22 452	23 680
Suunnistusliitto	2 978	2 423	2 412	3 203	2 429	2 376
Tennisliitto	-	342	368	-	665	694
Uimaliitto	-	2 177	3 099	-	1 644	2 238
Urheiluliitto	12 882	15 585	16 460	11 448	12 669	12 996
Voimisteluliitto*	5 083	12 452	13 366	291	450	476

*Kaudet eivät täysin vertailukelpoisia

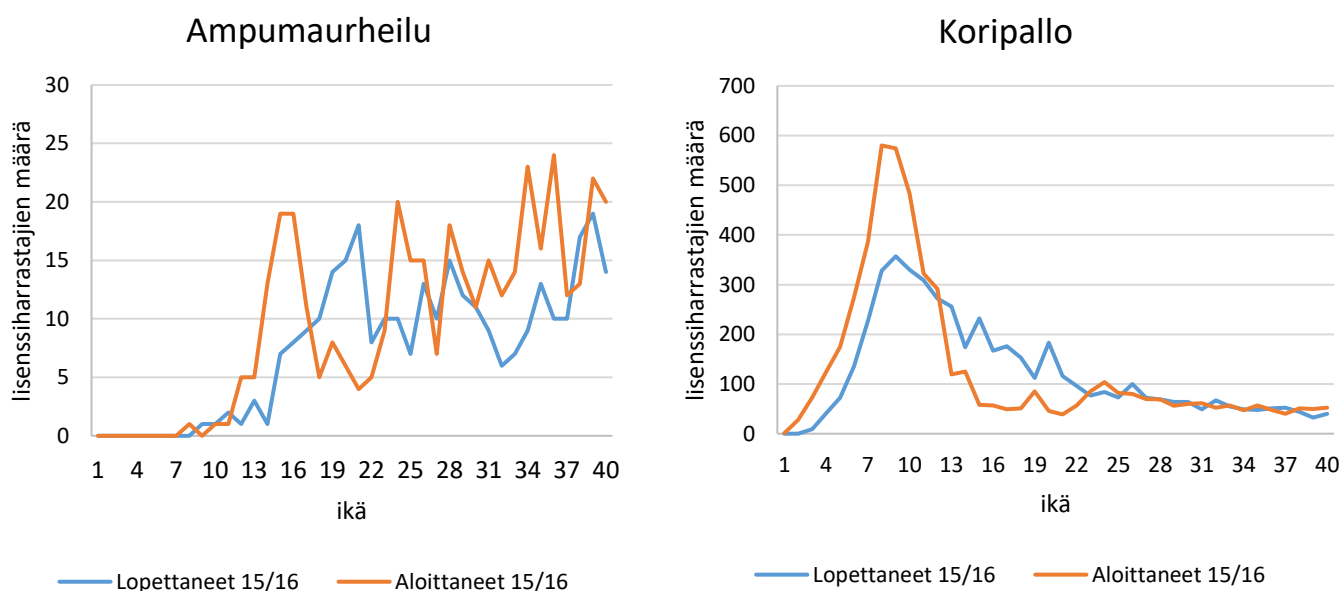
6.3. Aloittaneiden ja lopettaneiden määrä viimeksi kuluneella lisenssikaudella

Selvityksessä lajin harrastamisen lopettaminen analysoitiin kahden viimeksi kuluneiden lisenssikausien välillä, eli jos henkilö on kauden 2015/16 lisenssirekisterissä, mutta puuttui kauden 2016/17 rekisteristä, voidaan puhua harrastuksen lopettaneesta nuoresta. Vastaavasti uusi nimi kauden 2016/17 rekisterissä merkitsee aloittanutta harrastajaa.

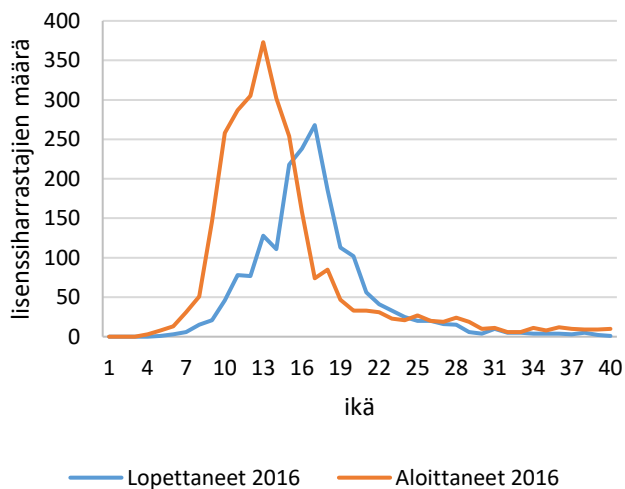
Useissa lajeissa on nähtävissä selkeä piikki lajiharrastuksen aloittamisessa, esimerkiksi koripallossa tämä on 7-8 -ikävuoden kohdalla lentopallossa 7 -vuoden, cheerleadingissa 12 -vuoden ja yleisurheilussa 6 -ikävuoden kohdalla. Cheerleadingin myöhäinen aloittamisikä merkitsee sitä, että lajissa lisenssi (kilpailulupa) ei yllä nuorimpiin harrastajiin. Lajin harrastaminen ei näy lisensseissä. Poikkeavia lajeja aloittamisen suhteen ovat ampumaurheilu, voimistelu, tennis ja ratsastus ja jossain määrin myös salibandy. Näissä lajeissa harrastamisen aloittaminen ei keskity niin voimakkaasti muutamaan ikäluokkaan, vaan lajiin voidaan tulla sisään myöhemminkin.

Harrastuksen lopettamisen suhteen useimmissa lajeissa lopettamiskiikki seuraa harrastuksen aloittamisajankohtaa 1-2 ikävuoden viiveellä. Tällaisia lajeja ovat mm. yleisurheilu, maastohiihto cheerleading, suunnistus ja tennis. Näissä lajeissa lapsille suunnatut lajikoulut houkuttelevat hyvin kokeilijoita, jotka kuitenkin näyttävät lopettavan harrastamisen kohtuullisen nopeasti. Tilanne näyttää erilaiselta esim. jääkiekossa, jossa lopettaneiden lukumäärä näyttää huomattavan maltilliselta. Vastaavanlaisia tuloksia on saatu aiemmissa selvityksissä (Lämsä & Mäenpää 2001).

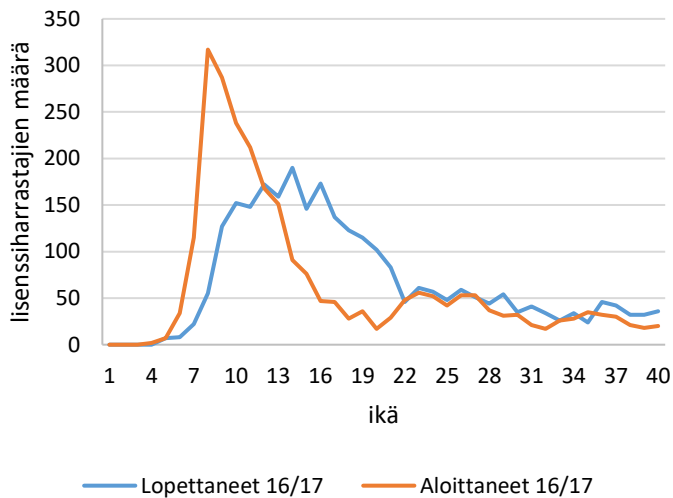
KUVIOT. Lajikohtainen tarkastelu kahden viimeisimmän lisenssikauden aikana aloittaneista ja lopettaneista.

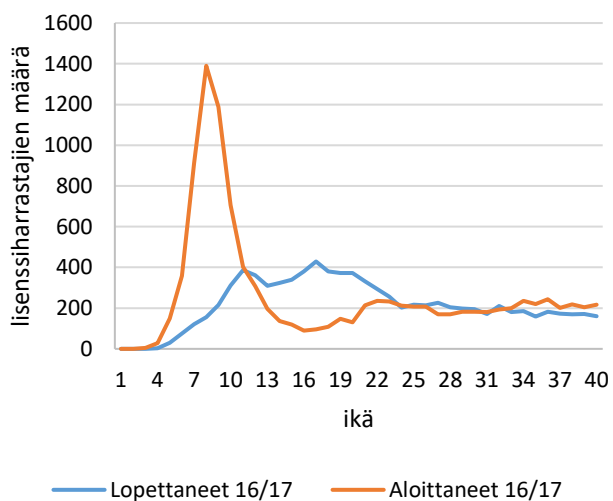
Cheerleading

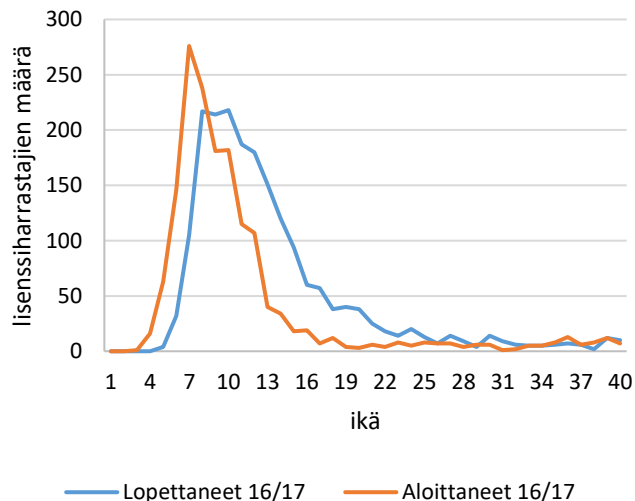
Lentopallo

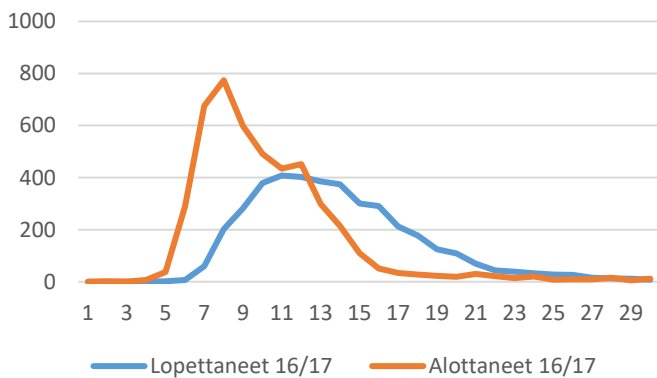
Jääkiekko

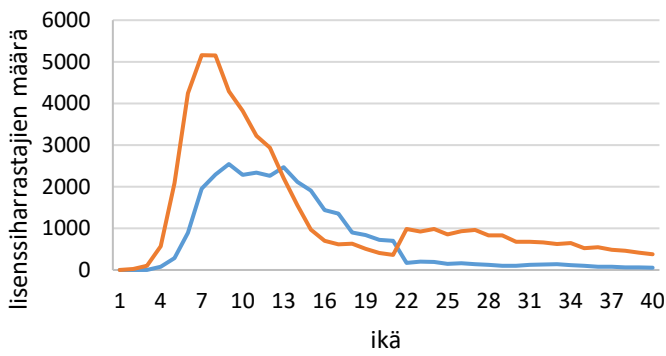
Maastohiihto

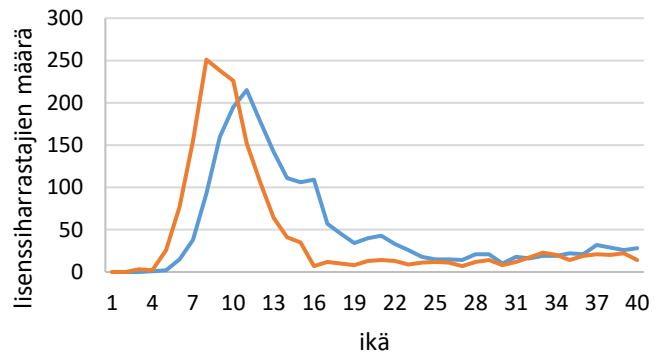
Voimistelu

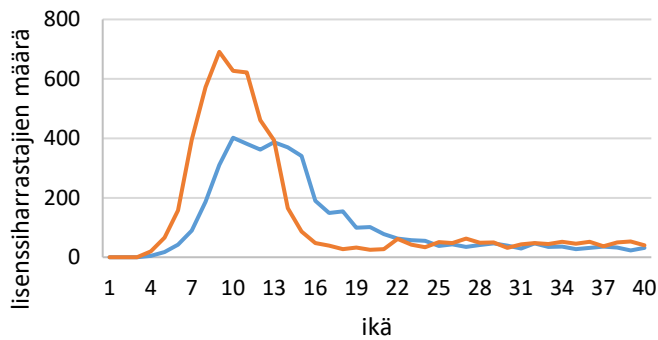
Palloliitto

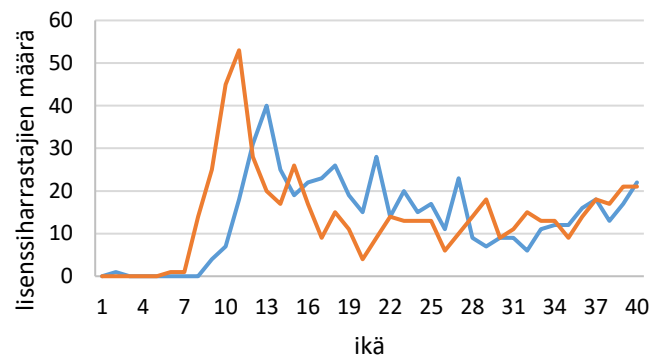
Suunnistus

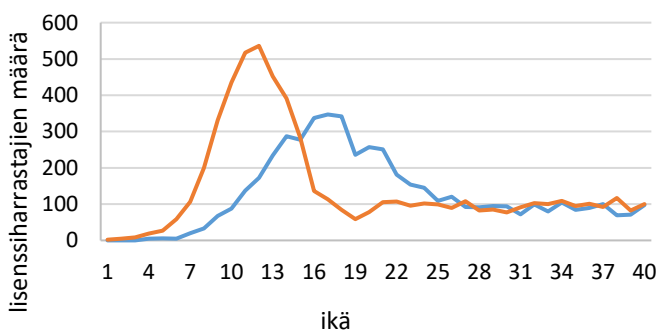
Pesäpallo

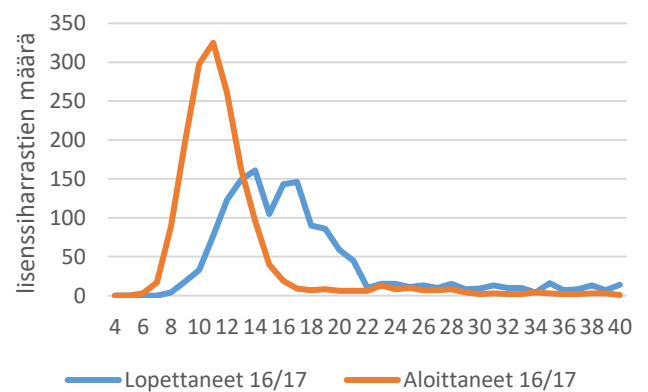
Tennis

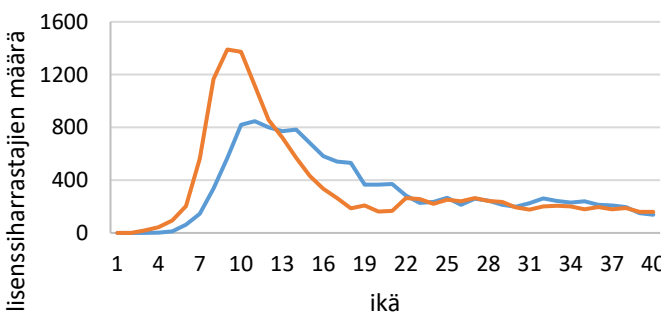
Ratsastus

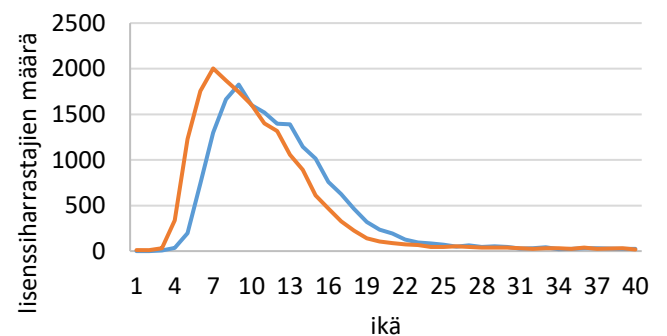
Uimaliitto

Salibandy

Yleisurheilu

7. Selvityksen keskeiset tulokset

Lisenssimäärien kokonaisvertailu eri lajien kesken osoittaa, että useimmat lajit ovat lisänneet lisenssiharrastajien määrää sekä lyhyellä, kahden viimeksi kuluneen lisenssikauden, että pitkällä, 10 vuoden, tarkastelujaksolla. Samalla on kuitenkin hyvä huomioida se, että suuntaus jossa lajiliitot tarjoavat kilpa- ja harrastelisisenssejä sekä nyt myös toimitsija- ja valmentajalisenssejä aiempaa laajemmalle joukolle on edelleen vahva trendi. Tuloksia ja muutosten vahvuutta täytyy suhteuttaa muihin harrastamista ja lajiharrastamista kuvaaviin mittareihin. Näitä ei ole tarjolla liiemmästi. Tässä tutkimuksessa lasten ja nuorten lajiharrastamista tarkasteltiin LIITU -tutkimuksen (2016) valossa. Sekä LIITU -tutkimuksessa että tässä selvityksessä voidaan havaita lasten ja nuorten lajiharrastamisen lisääntyminen.

Selvityksen keskeisiä tuloksia ja johtopäätöksiä ovat:

1. Selvityksen tulosten perusteella lisenssiharrastajien määrä on kasvanut merkittävästi verrattaessa tilannetta 1990-luvun loppuun tai 2000 -luvun ensimmäisen vuosikymmenen loppuun. Lisenssimääriä ovat kasvattaneet erityisesti jalkapallo, jääkiekko, salibandy ja yleisurheilu. Vastaavasti lisenssien määrä on laskenut hiihtolajeissa, lentopallossa ja suunnistuksessa.
2. Tyttöjen/naisten osuus lisensseistä oli kasvussa useissa lajeissa. Eniten nuorten (alle 19 v.) tyttöjen lisenssejä on Palloliitossa, yli 27 000. Tyttö-/naisharrastajien kokonaismäärällä mitattuna Voimistelu- ja Ratsastusliitto ohittavat Palloliiton, mutta ne ovat aiemmissa selvityksissä olleet mukana ainoastaan kilpailulisensseillä. Tässä selvityksessä Ratsastajainliitolta mukana olivat kaikki aktiiviset seurajäsenet. Voimisteluliitossa lisenssien määrä on voimakkaassa kasvussa, mutta edustavat edelleen vain hieman yli 10 prosenttia koko jäsen- ja harrastajakunnasta. Uutena, erityisesti tyttöjen/naisten lajina esiin on noussut cheerleading.
3. Suuret joukkuelajit ovat pystyneet lisäämään suosiotaan. Ne vetävät puoleensa etenkin poikia/miehiä. Tyttöjen ja naisten massaharrastaminen keskittyy enemmän yksilölajeihin.
4. Poistuminen monissa lajissa vuoden tai kahden päästä ”sisääntulosta.” Kyseessä ovat monien lajien järjestämät starttipaketit ja alkeiskoulut, joiden yhteyteen syntyy sekä vahva sisään- että ulosheittopiikki.
5. Lajiliitoilla on erilaisia intressejä ylläpitää ja kehittää harrastajien lisenssijärjestelmiä. Näyttää siltä, että lisenssijärjestelmät laajenevat vähitellen kattamaan laajasti harrastamiseen liittyviä osa-alueita. Erilaiset kokeilu- tai kertalicenssit kasvattavat suosiotaan, valmentajia ja toimihenkilöitä lisensioidaan. Lisenssin käsite on laajentumassa kilpailuluvasta lajin toimijarekisteriksi. Uusien digitaalisten järjestelmien kehittämistyö, esimerkkinä Suomen Olympiakomitean Suomisport -lisenssijärjestelmä, tulee mahdollistamaan uusien roolien lisäämisen rekistereihin.
6. Johtuen edellä mainitusta kehityksestä, eri lajien lisenssirekisterit ja niihin liittyvät henkilömäärät eivät ole verrannollisia keskenään. Osassa lajeja lisenssi hankitaan edelleen ainoastaan kilpailutoimintaan osallistuville harrastajille, kun taas kasvava osa lajeista pyrkii lisenssioimaan erilaisia harrastaja- ja toimijaryhmiä. Jos lisenssiä halutaan käyttää esimerkiksi harrastamisen mittarina, tulisi yhteisesti sopia ne keskeiset luokat, joilla harrastamista kuvataan ja joiden alle lajit voivat omia lisenssituotteitaan sijoittaa. Tällaisia luokkia olisivat esim. kilpailija, harrastaja, erotuomarit, toimitsija, valmentaja, toimihenkilö.

Lisenssimääristä syntyvien havaintojen seuraaminen kuvaa joiltakin osin lajikulttuurissa tapahtuvaa sisäistä muutosta ja myös lajien välistä dynamiikkaa. Tarkempien analyysien tekeminen edellyttää kuitenkin kunkin lajiliiton lisenssijärjestelmän tuntemusta ja etenkin kirjaustavoissa tapahtuneiden muutosten tiedostamista. Kokonaisuutena lisenssimäärät ovat kuitenkin yksi keskeinen tapa havainnoida eri lajeissa tapahtuvaa aktiivista seuratoimintaa, koska lisenssi myydään nykyään hyvin usein jo harrastuksen aloittamisen alkuvaiheessa. Näin ollen lisenssitietojen kerääminen ja analysointi on oltava jatkossakin osa liikunnan ja urheilun järjestötoimintaan liittyvää seuranta- ja arviointitiedon kokoamista, jonka pohjalta voidaan tunnistaa liikuntakulttuurissa tapahtuvia muutoksia ja trendejä.

Lähteet

- Lämsä, J. & Mäenpää, P. (2001). Kuinka moni lopettaa. Tietoja ja näkemyksiä nuorten urheiluharrastuksen aloittamisesta ja lopettamisesta. Nuori Suomi ry. SLU -paino.
- Lämsä, Jari & Laine, Kaarlo (2010). Lisenssiselvitys 2010. Moniste. KIHU & LIKES. Julkaisematon lähde.
- Kokko, Sami, Hämylä, Riikka, Husu, Pauliina, Villberg, Jari, Jussila, Anne-Mari, Mehtälä, Anette, Tynjälä, Jorma & Vasnkari, Tommi (2016). Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa (LIITU) -tutkimuksen aineistokeräys ja menetelmät 2016. Teoksessa Sami Kokko & Anette Mehtälä (toim.). Laste ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. LIITU-tutkimuksen tuloksia 2016. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2016:4. s. 6-10.
- Kokko, Sami & Mehtälä, Anette (toim.). Laste ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. LIITU-tutkimuksen tuloksia 2016. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2016:4.
- Mäenpää, Pasi, Lämsä, Jari & Manninen, Timo (2013). Urheilijalisenssi. Selvitys lasten ja nuorten urheilun lisenssijärjestelmästä. VALO & KIHU. Julkaisematon lähde.

Liitteet

Liite 1. 11-, 13- ja 15 -vuotiaiden urheiluseurassa harrastamat lajit LIITU -tutkimuksen mukaan (LÄHDE: Blomqvist, Minna. Tiedonanto LIITU -tutkimuksesta, 20.10.2017)

LAJI	1. laji	2. laji	3. laji	4. laji	5. laji	YHT	%
Jalkapallo	597	178	36	10	1	822	25,7
Salibandy	281	85	28	5		399	12,5
Tanssi ja kilpatanssi	282	92	21	1	2	398	12,4
Ratsastus	275	64	11	3	1	354	11,1
Jääkiekko	228	60	19	1	3	311	9,7
Muut lajit (vastaajan ilmoittama muu laji)	126	84	31	2		243	7,6
Yleisurheilu	111	75	23	14	4	227	7,1
Uinti	79	38	23	7	2	149	4,7
Koripallo	85	19	11	1		116	3,6
Hiihto	40	39	17	11	6	113	3,5
Voimistelu (trampoliini-, akrobatiavoimistelu)	64	32	6	7		109	3,4
Lentopallo	77	18	7	1	1	104	3,3
Telinevoimistelu	61	30	7		3	101	3,2
Pesäpallo	68	28	1	2		99	3,1
Cheerleading	63	2	3	3		71	2,2
Golf	22	23	16	4	3	68	2,1
Pyöräily	12	26	14	6	4	62	1,9
Tennis	40	16	5			61	1,9
Suunnistus	29	21	7	2		59	1,8
Futsal	9	35	7	4		55	1,7
Joukkuevoimistelu	43	10	1		1	55	1,7
Karate	32	13	4	4		53	1,7
Käsipallo	43	9		1		53	1,7
Lumilautailu	10	28	5	4	1	48	1,5
Sulkapallo	30	13	5			48	1,5
Nyrkkeily	26	10	5	1		42	1,3
Judo	28	8	1	1	2	40	1,3
Ampumaurheilu	14	9	8	4		35	1,1
Luistelu	16	12	2		2	32	1,0
Ringette	28	3				31	1,0
Moottoriurheilu (motocross, enduro, autourheilu, moottorikelkkailu, jäärata, karting)	17	14				31	1,0
Alppihiihto	16	3	6	3	1	29	0,9
Amerikkalainen jalkapallo	19	6	2	1	1	29	0,9
Taekwondo	22	7				29	0,9
Aerobic	15	8	3	1		27	0,8
Aikido	14	7	1		2	24	0,8

Taitoluistelu	13	4	2			19	0,6
Keilailu	8	3	2	3	2	18	0,6
Painonnosto	7	6	4		1	18	0,6
Jousiammunta	4	8	2	3		17	0,5
Sukellus	9	4	2	1	1	17	0,5
Jääpallo	5	5	2	3		15	0,5
Paini	9	2	2	1	1	15	0,5
Muodostelmaluistelu	10	2		1	1	14	0,4
Rytminen voimistelu	9	2	1		2	14	0,4
Uimahypyt	9	2			1	12	0,4
Ampumahiihto	5	5		1		11	0,3
Jujutsu	7	4				11	0,3
Miekkailu	7	3		1		11	0,3
Purjehdus	1	6		1		8	0,3
Rullaluistelu	1	5		1	1	8	0,3
Voimanosto	3	5				8	0,3
Hiihtosuunnistus	2	2	2	1		7	0,2
Melonta	1	3	3			7	0,2
Rullakiekko		3	3			6	0,2
Taido	4				1	5	0,2
Pöytätennis	3	1				4	0,1
Mäkihyppy	1	2				3	0,1
Squash	2		1			3	0,1
Vesipallo	3					3	0,1
Yhdistetty	3					3	0,1
Soutu				1		1	0,0
Uppopallo		1				1	0,0
Yhteensä						4786	
MUU LAJI, VASTAUKSET							
Lenkkeily, juoksu	9	8	8			25	0,8
Parkour	19	3	1			23	0,7
Kuntosali	8	13		1		22	0,7
Laskettelu	6	8	6	1		21	0,7
kiipeily	11	7				18	0,6
Sirkus	10	3				13	0,4
Frisbeegolf	4	6	1			11	0,3
Partio	3	5	2			10	0,3
VPK	3	4	2			9	0,3
Agility	6	1	1			8	0,3
Airsoft	4	2	2			8	0,3
Skateboarding	5	2				7	0,2
Crossfit	4	2				6	0,2
baletti	2	2	1			5	0,2
Potkunyrkkeily	3	1				4	0,1

Hapkido	3					3	0,1
Scouttaus	1	2				3	0,1
musiikki		2	1			3	0,1
Teatteri	2					2	0,1
lacrosse	1	1				2	0,1
Hirvenjouksu ja -juoksu	1	1				2	0,1
kalastus	1		1			2	0,1
tankotanssi	2					2	0,1
Triikkaus	1	1				2	0,1
vapaa-ottelu	2					2	0,1
drillning	2					2	0,1
keppihevokset		1	1			2	0,1
Lihaskuntoharjoittelu, jumppa		1	1			2	0,1
Hanmoodo	1					1	0,0
Ilma-akrobatia	1					1	0,0
Kelkkailu	1					1	0,0
Kendo	1					1	0,0
Lukkopaini	1					1	0,0
metsästys	1					1	0,0
raviurheilu	1					1	0,0
Räpyläuinti	1					1	0,0
Shakki	1					1	0,0
teamgym	1					1	0,0
Thaiboxing	1					1	0,0
Triathlon	1					1	0,0
Ultimate	1					1	0,0
capuero		1				1	0,0
Fitness		1				1	0,0
Hevosurheilu		1				1	0,0
Jooga		1				1	0,0
4H		1				1	0,0
Kalastus		1				1	0,0
ooppera		1				1	0,0
Pilates		1				1	0,0
Beach Volley			1			1	0,0
Laitesukellus			1			1	0,0
Pilates			1			1	0,0
YHTEENSÄ	126	84	31	2	0	243	

Liite 2. Lajiliittojen lisenssiluokittelu ja hinnoittelu 2017

Ampumaurheiluliitto, Lähde: <https://www.ampumaurheiluliitto.fi/liitto/lisenssit-ja-vakuutukset/lisenssit/> (luettu 10.11.2017)

Lisenssiluokka	hinta	huomioitavaa
Aikuisten kilpailulisenssi* (alle 80 v.)	40 €	
Nuorten kilpailulisenssi* (alle 20 v.)	13 €	
Seniorilisenssi* (80 v. tai vanh.)	16 €	ei tapaturmavakuutusta
Harrastelisenssi*	25 €	seuratason kilpailut
Kultahippuvakuutus (alle 16 v.)	3 €	voimassa ampumaurheilukoulutoiminnassa ja tukisarjojen kilpailuissa
Aikuisten ampumakouluvakuutus (yli 16 v.)	4,5 €	voimassa ampumaurheilukoulutoiminnassa

*sisältää vakuutuksen

Cheerleadingliitto, Lähde: <https://www.scl.fi/harrastajalle/lisenssit/lisenssit-ja-ikaluokat-2017/> (luettu 10.11.2017)

Lisenssiluokka	hinta	huomioitavaa
A-lisenssi*	92 €	31.12.2001 tai aikaisemmin syntyneille
B-lisenssi*	71 €	1.1.2002-31.12.2004 syntyneille
C-lisenssi*	41 €	1.1.2005 tai myöhemmin syntyneille
Harrastevakuutus*	20 €	
Vakuutukseton lisenssi	26 €	
Valmentajalisenssi*	21 €	

*sisältää vakuutuksen

Hiihtoliitto, Lähde: <http://www.hiitoliitto.fi/lisenssit/> (luettu 10.11.2017)

Lisenssiluokka	lisenssi+ vakuutus	huomioitavaa
Maastohiihto:		
A-lisenssi, 19 - 34 -vuotiaat (s. 1984 - 1999)	101 €	
B1-lisenssi, 13 - 18 -vuotiaat (s. 1.1.2000 - 31.5.2005)	60 €	
B2-lisenssi, 12-vuotiaat ja nuoremmat (s. 1.6.2005 tai myöhemmin)	60 €	
C-lisenssi, 35-vuotiaat ja vanhemmat (s. 1983 tai aikaisemmin)	85 €	
Try Out -lisenssi (7 vrk), kaiken ikäiset	28 €	
Alppihiihto / Freestyle / Nopeuslasku / Telemark		
A-lisenssi, 19-vuotiaat ja vanhemmat (s. 1999 tai aikaisemmin)*	325 €	sis. vakuutus 260 €
B1-lisenssi, 17 - 18 -vuotiaat (s. 2000 - 2001)*	288 €	sis vakuutus 220 €
B2-lisenssi, 13 - 16 -vuotiaat (s. 1.1.2002 - 31.5.2005)*	119 €	
B3-lisenssi, 12-vuotiaat ja nuoremmat (s. 1.6.2005 tai myöhemmin) *	119 €	
Try Out -lisenssi (7 vrk), kaiken ikäiset*	38 €	
Mäkihyppy / Yhdistetty		

A-lisenssi, 19-vuotiaat ja vanhemmat (s. 1999 tai aikaisemmin)*	227 €	sis vakuutus 176 €
B1-lisenssi, 13 - 18 -vuotiaat (s. 1.1.2000 - 31.5.2005)*	62 €	
B2-lisenssi, 12-vuotiaat ja nuoremmat (s. 1.6.2005 tai myöhemmin)*	62 €	
Try Out -lisenssi (7 vrk), kaiken ikäiset*	33 €	
Nuorten Skipassi, 18-vuotiaat ja nuoremmat (s. 2000 ja myöhemmin)*	20 €	alle 12 v. saavat osallistua ski-pasilla kans. kilpailutoimintaan
Aikuisten Skipassi, 19-vuotiaat ja vanhemmat (s. 1999 ja aikaisemmin)*	30 €	yli 65 v. saavat osallistua ski-pasilla kans. kilpailutoimintaan

*sisältää vakuutuksen

Jääkiekkoliitto, Lähde:

<https://www.dropbox.com/s/earfnx14k1z61cr/Vakuutukselliset%20pelipassit%20%28Sporttiturva%29%202017-18.pdf?dl=0> ja <http://www.finhockey.fi/index.php/seuralle/pelipassit> (Luettu 12.11.2017)

Lisenssiluokka	Lisenssi+ Vakuutus	huomioitavaa
Kilpapelipassi (synt. ennen 1.1.2003)	249 €	
Naiset/tytöt -pelipassi (synt. ennen 1.1.2003)	154 €	
Junioripelipassi 1, pojat (synt. 2003-04)	89 €	
Junioripelipassi 2, pojat (synt. 2005-07)	84 €	
Junioripelipassi 1, tytöt 1 (synt. 2003-04)	54 €	
Junioripelipassi 2, tytöt (synt. 2005-07)	49 €	
Lapsipelipassi (synt. 1.1.2008 tai myöh.)	15 €	
Harraste-/tuomaripelipassi, aikuiset	124 €	
Harrastepelipassi, nuoret (synt. 2000-07)	39 €	
Toimihenkilöpelipassi	28 €	
Turnauspelipassi, aikuiset	240 €	
Luistelu- ja kiekkokoulupelipassi, juniori	110 €	
Tryout 7 vrk / kilpa	44 €	
Harraste Tryout 7 vrk	29 €	

Koripalloliitto: Lähde: <http://www.basket.fi/asiakaspalvelu/lisenssi/lisenssihinnasto/> (Luettu 13.11.2017)

Lisenssiluokka	lisenssi	vakuutus	yht.	myyntiaika	ikärajat (synt.aika)
Aikuiset kilpa	115	400	515	1.7.-31.12.	1.1.1900 31.12.1998
Aikuiset harraste	97	250	347	1.7.-31.12.	1.1.1900 31.12.1998
15-19 -vuotiaat (AB)	96	195	291	1.7.-31.12.	1.1.1999 31.12.2003
13-14 -vuotiaat (C)	95	85	180	1.7.-31.12.	1.1.2004 31.12.2005
Minit	67	40	107	1.7.-31.12.	1.1.2006 31.12.2007
Mikrot	46	30	76	1.7.-31.12.	1.1.2008 31.12.2009
Supermikrot	23	30	53	1.7.-31.12.	1.1.2010 31.12.2017
SO-lisenssi	26	60	86	1.7.-30.6.	1.1.1900 31.12.2017
Seniorit	66	105	171	1.7.-30.6.	1.1.1900 31.12.1988
Kuntosarjat	30	105	135	1.7.-30.6.	1.1.1900 31.12.2005

Pyörätuolikoripallo	60	60	120	1.7.-30.6.	1.1.1900	31.12.2005
Valmentajat	47	60	107	1.7.-30.6.	1.1.1900	31.12.2005
Erotuomarit	44	60	104	1.7.-30.6.	1.1.1900	31.12.2003
Koripallokoululisenssi			12	1.7.-30.6.	1.1.2006	31.12.2017
Try Out -vakuutus						
Try Out (ei sisällä lisenssiä)		50	50	1.7.-30.6.	1.1.1900	31.12.2017
Puolenkauden lisenssit						
Aikuiset kilpa puolikausi	69	0	69	1.1.-30.6.	1.1.1900	31.12.1998
Aikuiset kilpa puolikausi + vakuutus	69	400	469	1.1.-30.6.	1.1.1900	31.12.1998
Aikuiset harraste II-V puolikausi	59	0	59	1.1.-30.6.	1.1.1900	31.12.1998
Aikuiset harraste II-V puolikausi + vakuutus	59	250	309	1.1.-30.6.	1.1.1900	31.12.1998
15-19 -vuotiaat puolikausi	58	0	58	1.1.-30.6.	1.1.1999	31.12.2003
15-19 -vuotiaat puolikausi + vakuutus	58	195	253	1.1.-30.6.	1.1.1999	31.12.2003
13-14 -vuotiaat puolikausi	57	0	57	1.1.-30.6.	1.1.2004	31.12.2005
13-14 -vuotiaat puolikausi + vakuutus	57	85	142	1.1.-30.6.	1.1.2004	31.12.2005
Minit puolikausi	40	0	40	1.1.-30.6.	1.1.2006	31.12.2007
Minit puolikausi + vakuutus	40	40	80	1.1.-30.6.	1.1.2006	31.12.2007
Mikrot puolikausi	28	0	28	1.1.-30.6.	1.1.2008	31.12.2009
Mikrot puolikausi + vakuutus	28	30	58	1.1.-30.6.	1.1.2008	31.12.2009
Supermikrot	14	0	14	1.1.-30.6.	1.1.2010	31.12.2017
Supermikrot + vakuutus	14	30	44	1.1.-30.6.	1.1.2010	31.12.2017

Lentopalloliitto, Lähde: http://www.lentopalloliitto.fi/media/lentopallon-tietopankki/lisenssimateriaalit/eri-lisenssivaihtoehdot-kaudella-2017_18_pelaaja (luettu 10.11.2017)

Lisenssiluokka	hinta	huomioitavaa
A1 -lisenssi (Miesten ja naisten SM -liiga ja 1 -sarja)	569 €	sis vakuutus 430 €
A2 -lisenssi (Miesten ja naisten 2 -sarja pelaajille)	316 €	sis. vakuutus 200 €
A3 -lisenssi (A -nuorten SM-sarjat. Miesten 3- ja 4-sarjat)	224 €	sis vakuutus 140 €
A4-vakuutus (Alueen kilpasarjojen (M5, N3 -4) pelaajille ilman vakuutusta. C- ja B-ikäiset (2001-2004) nuoret, jotka pelaavat yllämainittuja sarjoja)	109 €	sis vakuutus 60 €
Masters -lisenssi	120 €	sis vakuutus 55 €
N-lisenssi / B-nuoret	178 €	sis vakuutus 100 €
N-lisenssit / C-nuoret	126 €	sis vakuutus 50 €
E- ja D-ikäisten kilpailupassi	82 €	sis vakuutus 20 €
F-ikäisten kilpailupassi	57 €	sis vakuutus 17 €

Painiliitto, Lähde: http://www.painiliitto.net/tiedostot/2017/Lisenssijarjestelma_2017.pdf (Luettu 12.11.2017)

Lisenssiluokka	hinta	huomioitavaa
O-harrastajalisenssi	0 €	ei vakuutusta, ei oikeuta kilpailemaan
H-harrastajalisenssi (alle 16 v.)	25 €	vakuutus, ei oikeuta kilpailemaan
I-harrastajalisenssi (16 v. tai vanh)	40 €	vakuutus, ei oikeuta kilpailemaan
A-kilpailulisenssi 8 v.	65 €	ilman vakuutusta 54 €
B-kilpailulisenssi 9 – 12 v.	75 €	ilman vakuutusta 64 €
K-kilpailulisenssi 13 -15 v.	110 €	ilman vakuutusta 94 €
J-kilpailulisenssi 16-20 v.	135 €	ilman vakuutusta 109 €
S-kilpailulisenssi yli 20 v.	325 €	ilman vakuutusta 100 €
V-kilpailulisenssi (35 -60 v)	80 €	ei sisällä vakuutusta

Juniorilisensseissä sisaralennus

Palloliitto, Lähde: <https://www.palloliitto.fi/jalkapalloperhe/palvelut-seuroille/pelipaikka/pelipassit-ja-vakuutukset-2017> (Luettu 11.11.2017)

Lisenssiluokka	lisenssi	vakuutus	huomioitavaa
Lasten korttelipassi, 2006 syntyneet ja nuoremmat	5	4	
Nuorten korttelipassi, 1998-2005 syntyneet	8	20	
Lasten pelipassi, 2006 syntyneet ja nuoremmat	25	4	
Nuorten pelipassi, 2002-2005 syntyneet	40	40	
Nuorten pelipassi, 1998-2001 syntyneet	40	140	
Miehet: Liiga ja Ykkönen, Naiset: Liiga (jalkapallo)	45	245	suppea turva
Miehet: Liiga ja Ykkönen Naiset: Liiga (jalkapallo)	45	490	laajennettu turva
Miehet: Kakkonen-Kolmonen-Nelonen ja alemmat sarjat Naiset: Ykkönen-Kakkonen ja alemmat sarjat Miesten Liiga, Ykkönen ja alemmat sarjat (Futsal) Naisten Liiga, Ykkönen ja alemmat sarjat (Futsal)	45	100	suppea turva
Miehet: Kakkonen-Kolmonen-Nelonen ja alemmat sarjat Naiset: Ykkönen-Kakkonen ja alemmat sarjat JKKI, 1982 tai nuoremmat (jalkapallo) Miesten Liiga, Ykkönen ja alemmat sarjat (Futsal) Naisten Liiga, Ykkönen ja alemmat sarjat (Futsal)	45	290	laajennettu turva
Harrastepassi aikuiset (ei JKKI-sarjat) (vakuutusturva on voimassa ainoastaan Suomessa)*	10	50	suppea turva
Erotuomaripassi 1997 tai aiemmin synt.	45		erotuomarivakuutus 30 €
Erotuomaripassi 1998-2005 synt.	40		erotuomarivakuutus 30 €

Pesäpalloliitto, Lähde: <http://www.pesis.fi/@Bin/29183801/Lisenssit-2017-tuoteseloste.pdf> (Luettu 11.11.2017)

Lisenssiluokka	lisenssi	vakuutus	huomioitavaa
----------------	----------	----------	--------------

Superpesis, Ykköspesis	58	180	
Suomensarja, A-pojat	58	94	
Maakuntasarja, aluesarja, seniorit	50	60	
Baseball- ja Softball SM- ja suomisarja	58	45	
Tuomarit, pelinjohtajat, toimitsijat	36	23	
Nuorisolisenssi	44	25	Pakollinen 1998-2004 syntyneille tytöille ja 1999-2004 syntyneille pojille liitto- ja aluejohtoisissa sarjoissa sekä leireillä
Juniorilisenssi	25	13	Pakollinen 2005 ja myöhemmin syntyneille pelaajille liitto- ja aluejohtoisissa sarjoissa sekä leireillä
Pesispassi (alle 15 v.)	4	5	
Harrastepassi	5	22	

Ratsastajainliitto, Lähde: http://www.ratsastus.fi/ratsastajan_kilpailuluvat (Luettu 11.11.2017)

Lisenssiluokka	lisenssi	vakuutus	hevonen
1-taso, E-lupa	10 €		Hevoson oltava Hippoksen tai Suomen Irlannincobyhdistyksen tietokannassa , vuosimaksua ei vaadita
2-taso, D-lupa	30 €		Hevoson oltava Hippoksen tai Suomen Irlannincobyhdistyksen tietokannassa, vuosimaksu 40 €
3-5 tasot, (este, kenttä, koulu), A-lupa	150 €		Hevoson oltava Hippoksen tai Suomen Irlannincobyhdistyksen tietokannassa, vuosimaksu 40 €
Kansainväliset kilpailut (este, kenttä, koulu), kv. lupa + FEI .rekisteröinti	320 € + 15 €		Hevosella voimassaoleva FEI-passi FEI-rekisteröinti, 15€
Kansainväliset kilpailut (muut lajit), KV B-lupa + FEI -rekisteröinti	210 € + 15 €		hevosella voimassaoleva FEI-passi FEI-rekisteröinti, 15€
Ratsastajainliiton jäsenseuran jäsenyys, seniorit	47 €		sis. vakuutuksen
Ratsastajainliiton jäsenseuran jäsenyys, juniorit	40 €		sis. vakuutuksen

Perhejäsenyys olemassa – hakvemmat hinnat.

Salibandyliitto: Lähde: http://salibandy.fi/files/7614/9615/0309/Lisenssiluokat_17-18_taulukko_300517.pdf (luettu 11.11.2017)

Lisenssiluokka	lisenssi	vakuutus	huomioitavaa
pääsarjalisenssi	47 €	317 €	
kilpalisenssi, aik. 1999 ja aiikeisemmin syntyneet	38 €	152 €	
Pelipassi, juniorit 200-2005 synt,	38 €	89 €	
Kisapassi, juniorit 2006 ja myöh. syntyneet	38 €	22 €	
seniorisarjalisenssi, seniorisarjat	26 €	50 €	
erotuomarilisenssi	26 €	12 €	
Try out -vakuutus (7vrk)	2 €	30 €	

valmentajalisenssi	26 €	15 €	
toimihenkilölisenssi	9 €	9 €	
korttelipassi, 2002 ja myöh. synt.	22 €	6 €	
pistemestari­lisenssi, 1999 ja aik. synt.	5 €	6 €	
kerhopassi, 2000 ja myöh synt.	5 €	6 €	
Aikuisten ryhmä­lisenssi (maks. 20 hlöä)	35 €	110 €	
Juniorien ryhmä­lisenssi (maks. 30 hlöä)	50 €	45 €	

Suunnistusliitto: Lähde: <http://www.suunnistusliitto.fi/liitto/lisenssi/> (luettu 11.11.2017)

Lisenssiluokka	lisenssi	vakuutus	huomioitavaa
Aikuiset	33 €	55 €	
15 – 18 v.	14 €	18 €	
12 – 14 v.	6 €	9 €	
0 – 11 v.	6 €	9 €	

Tennisliitto: Lähde: <http://www.tennis.fi/tennisliitto/jasenmuodot-maksut-ja-toimintasaannot/> (luettu 11.11.2017)

Lisenssiluokka	lisenssi	vakuutus	huomioitavaa
Kilpailulisenssi, aikuiset			
• koko vuosi	36 €		
• 1.9.-31.12.2017	24 €		
• kertalisenssi	17 €		
Kilpailulisenssit, juniorit			
1. koko vuosi 11 – 18 v.	20 €		
2. koko vuosi 10 v. tai alle	10 €		
3. kertalisenssi	7 €		

Uimaliitto: Lähde: <http://www.uimaliitto.fi/liitto/bluecard-lisenssi/> (luettu 11.11.2017)

Aikuisten Blue Cardit (1947–2001 syntyneet)	
Aikuisten Blue Card ilman vakuutusta	54 €
Aikuisten Blue Card ja vakuutus (uinti, uimahypyt, taitouinti)	72 €
Aikuisten Blue Card ja vakuutus (uinti, uimahypyt, taitouinti, vesipallo)	99 €
Nuorten Blue Cardit (2002–2018 syntyneet)	
Nuorten Blue Card ilman vakuutusta	54 €
Nuorten Blue Card ja vakuutus (uinti, uimahypyt, taitouinti)	61 €
Nuorten Blue Card ja vakuutus (uinti, uimahypyt, taitouinti, vesipallo)	73 €
Seniори Blue Card (yli 70-vuotiaille)	
Vakuutukseton Blue Card yli 70-vuotiaille	54 €

Urheiluliitto: Lähde: <http://www.yleisurheilu.fi/seurat/yleisurheilulisenssit> (luettu 11.11.2017)

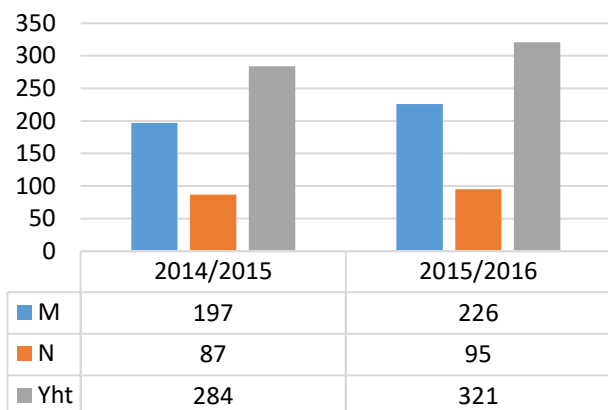
Lisenssiluokka	lisenssi	vakuutus	huomioitavaa
2004 tai aiemmin syntyneet	30 €		sisältää vakuutuksen (18 v ja nuoremmille)
2005-2010 välisenä aikana syntyneet	20 €		sisältää vakuutuksen
2011 ja myöhemmin syntyneet	10 €		sisältää vakuutuksen

Voimisteluliitto: Lähde: <https://www.voimistelu.fi/fi/Tapahtumat-ja-kilpailut/Kilpailulisenssit-ja-vakuutukset>
(Luettu 11.11.2017)

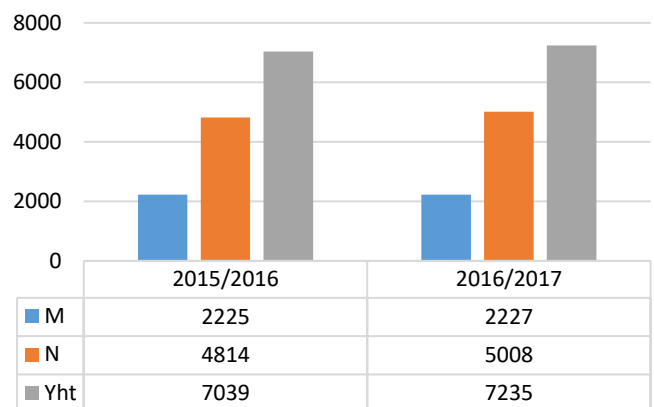
Taso	Lisenssin hinta	Vakuutuksen hinta
Stara	10,50 €	3,50 €
Harraste	20 €	10 €
Kilpa B	45 €	40€/76€
Kilpa A	65 €	40€/76€

Liite 3. Nuorten (alle 19 v.) kokonaislisenssimäärät kahdella viimeksi kuluneella lisenssikaudella

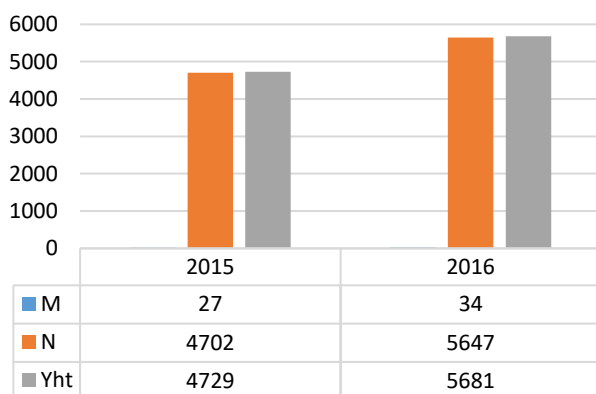
Ampumaurheilu

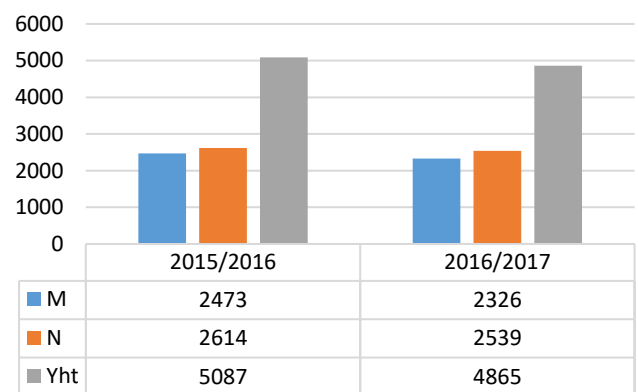
Lentopallo

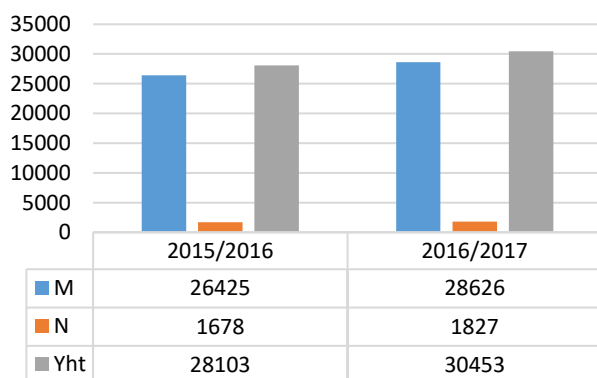
Cheerleading

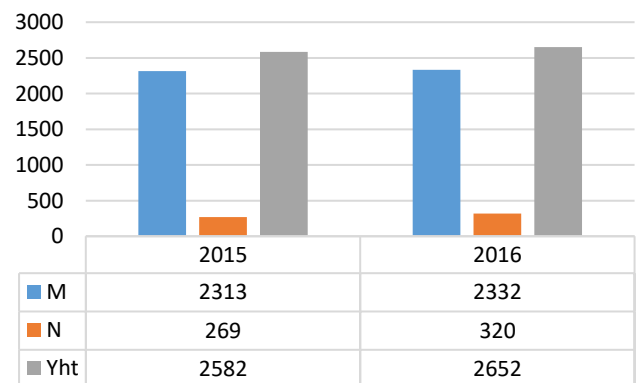
Maastohiihto

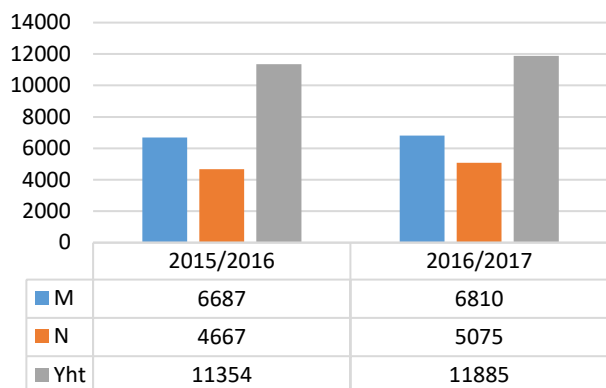
Jääkiekko

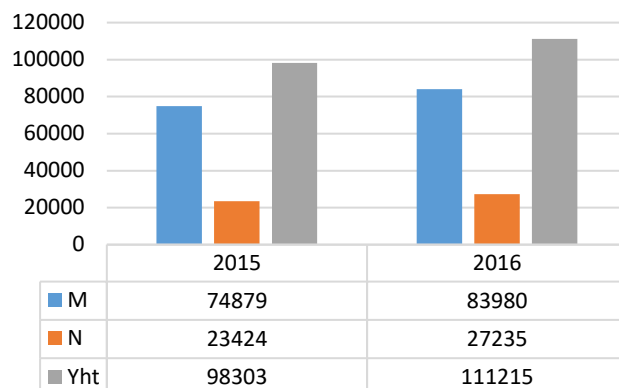
Paini

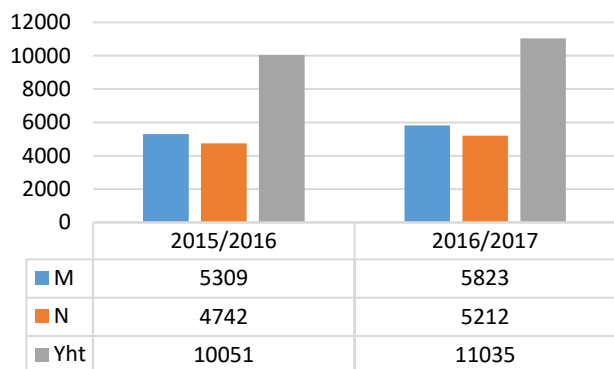
Koripallo

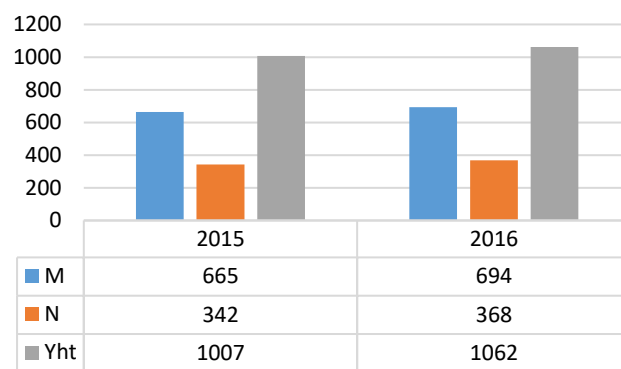
Palloliitto

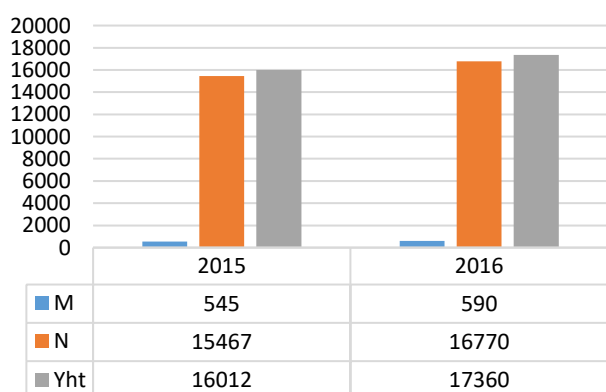
Pesäpallo

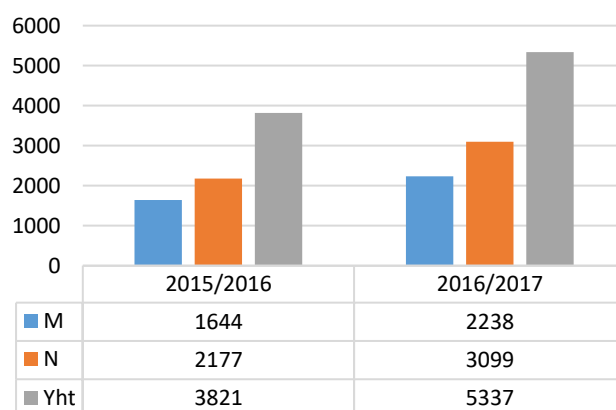
Tennis

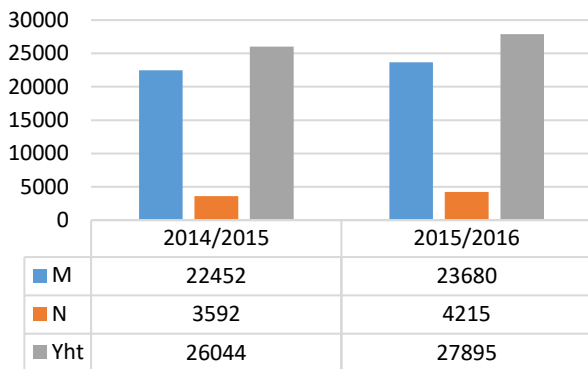
Ratsatus

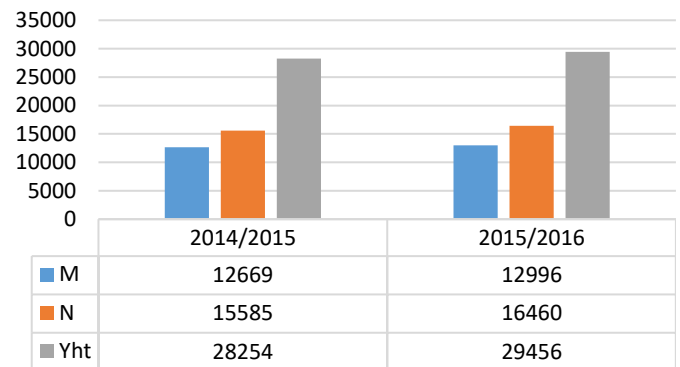
Uimaliitto

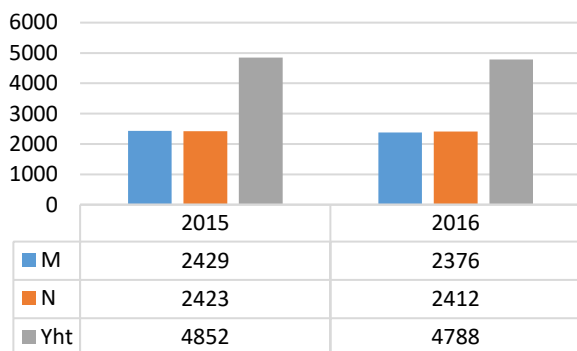
Salibandy

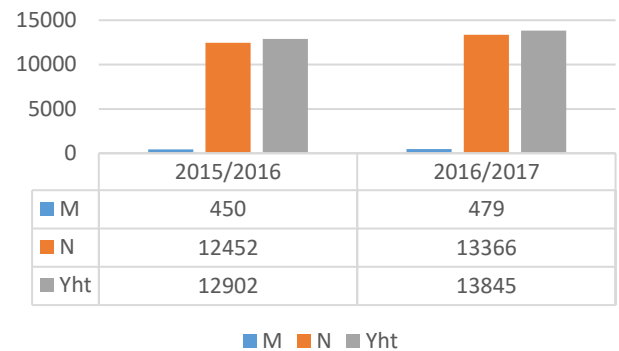
Yleisurheilu

Suunnistus

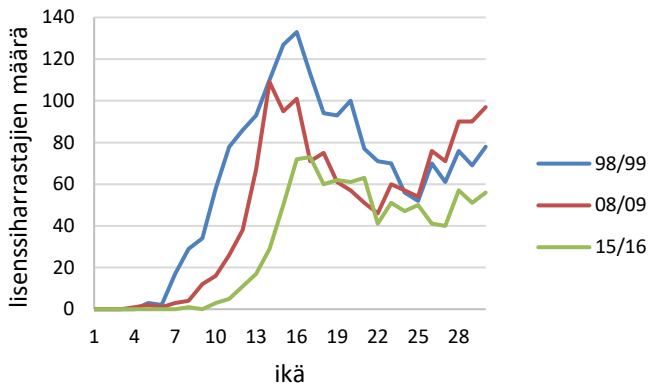
Voimistelu

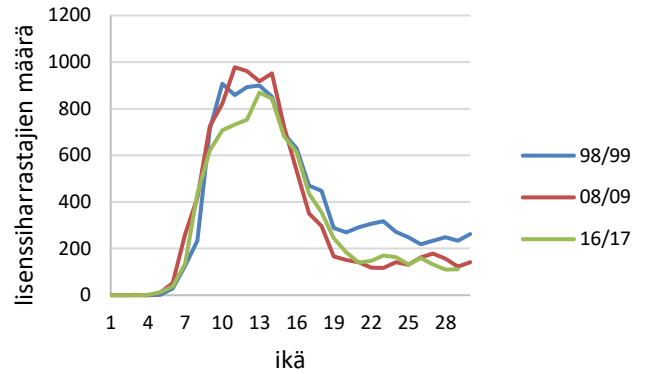
■ M ■ N ■ Yht

Liite 4. Lisenssien kokonaismääränvertailut 2016, 2009 ja 1999 (alle 30-vuotiaat)

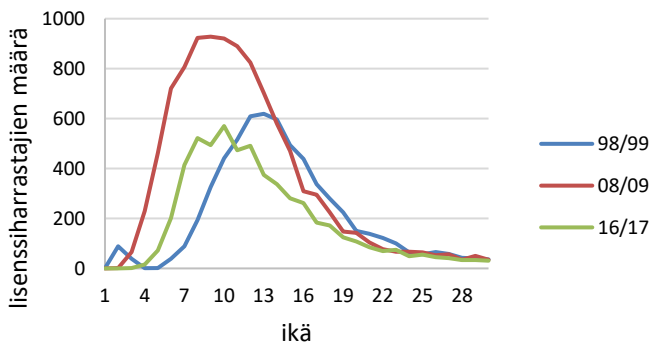
Ampumaurheilu

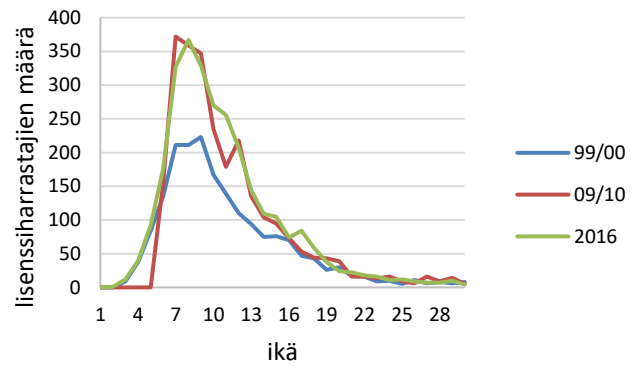
Lentopallo

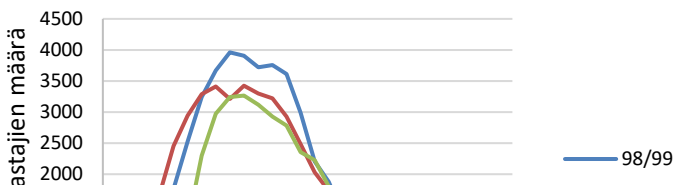
Maastohiihto

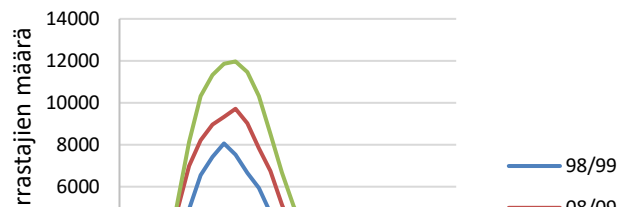
Paini

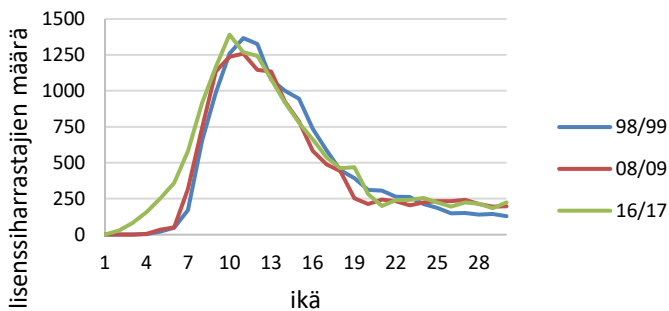
Jääkiekko

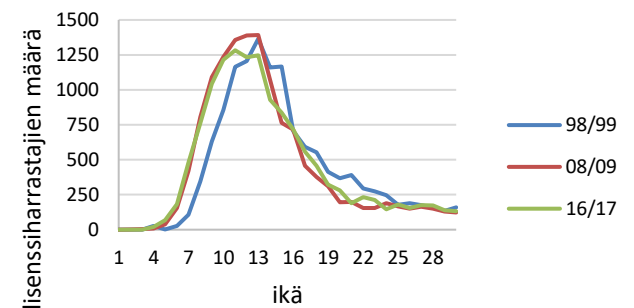
Palloliitto

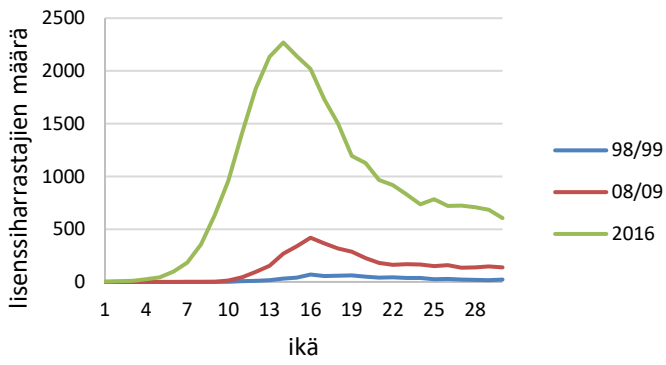
Koripallo

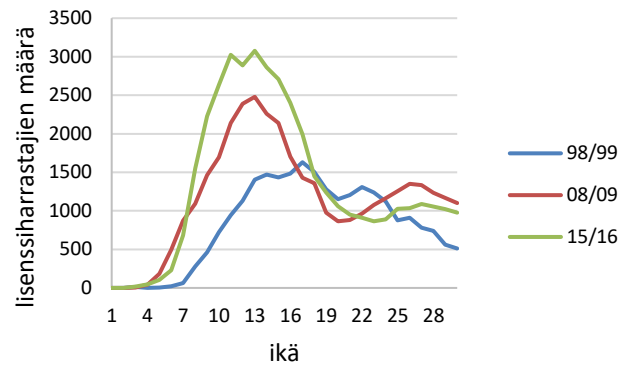
Pesäpallo

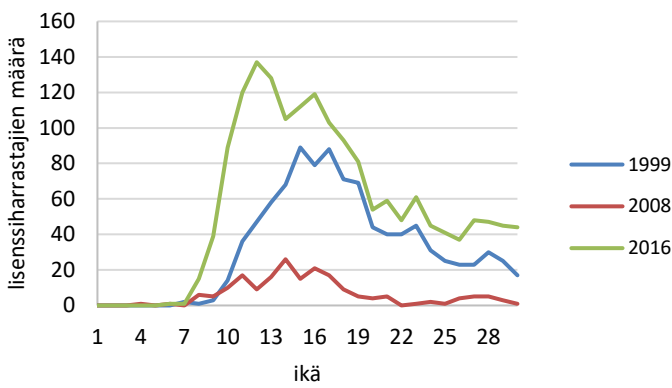
Ratsastus

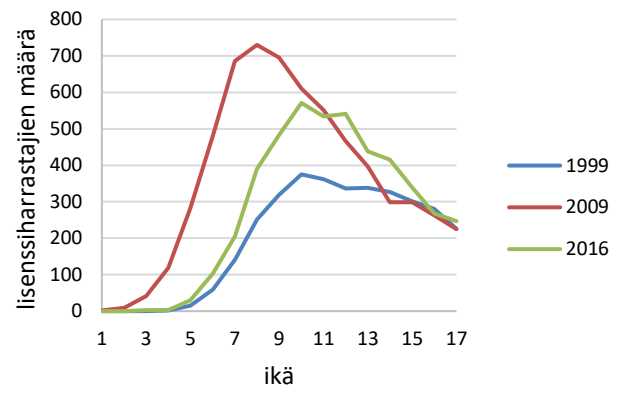
Salibandy

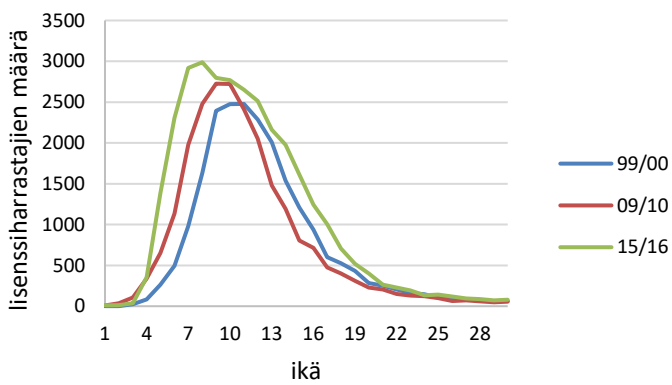
Tennis

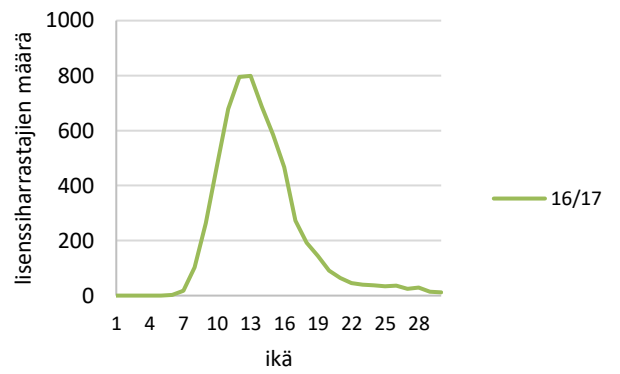
Suunnistus

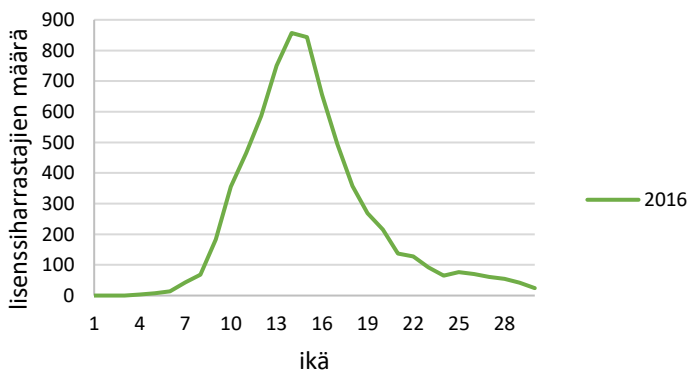
Yleisurheilu

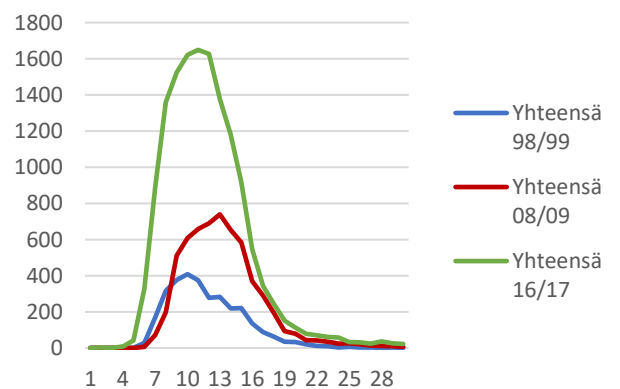
Uimaliitto

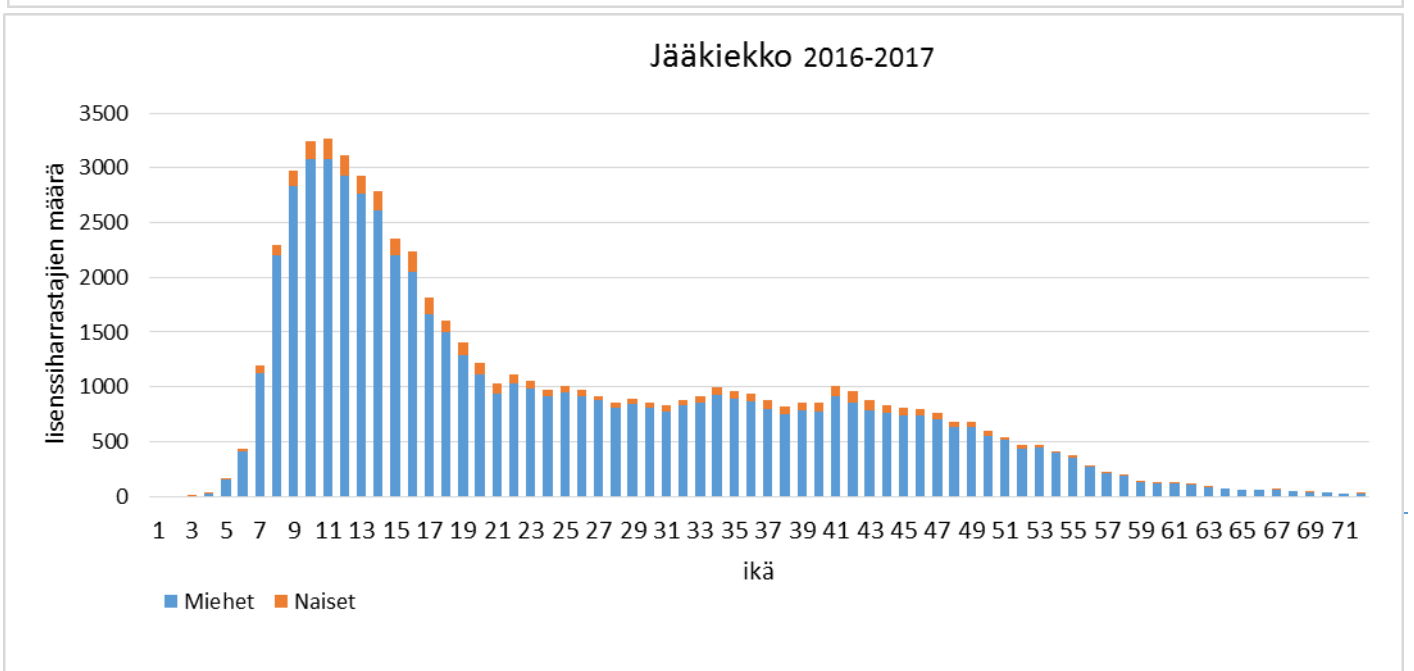
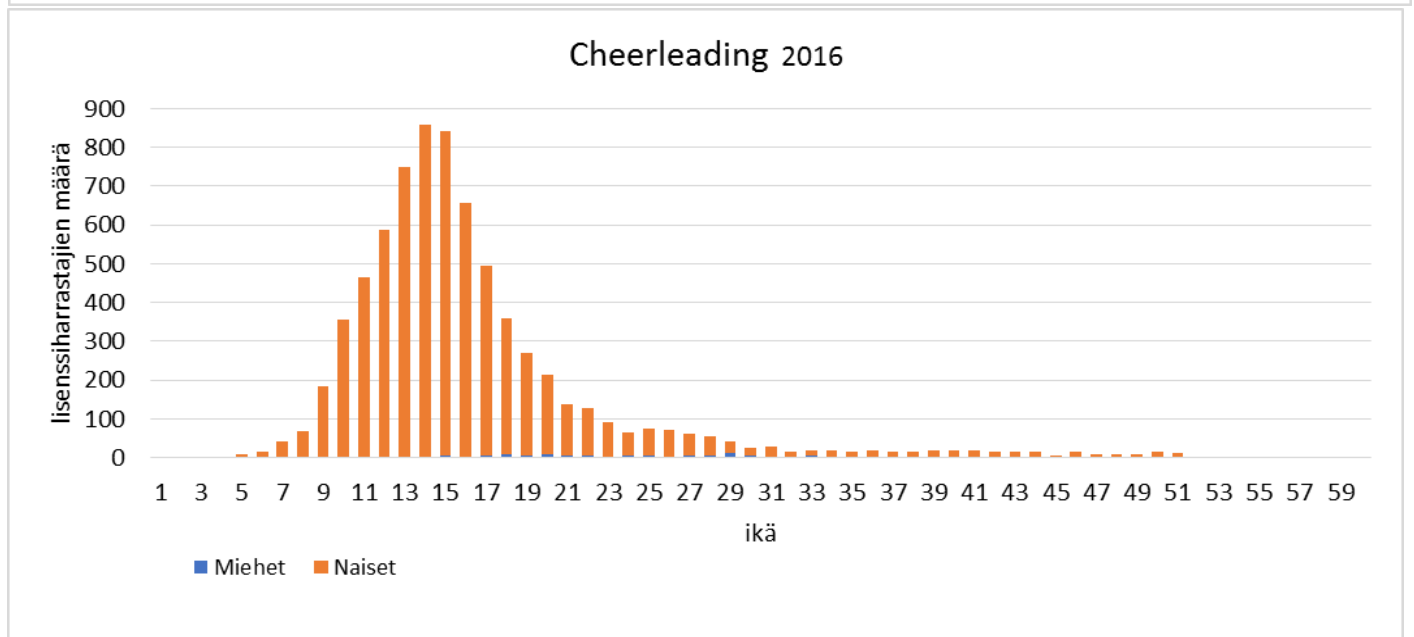
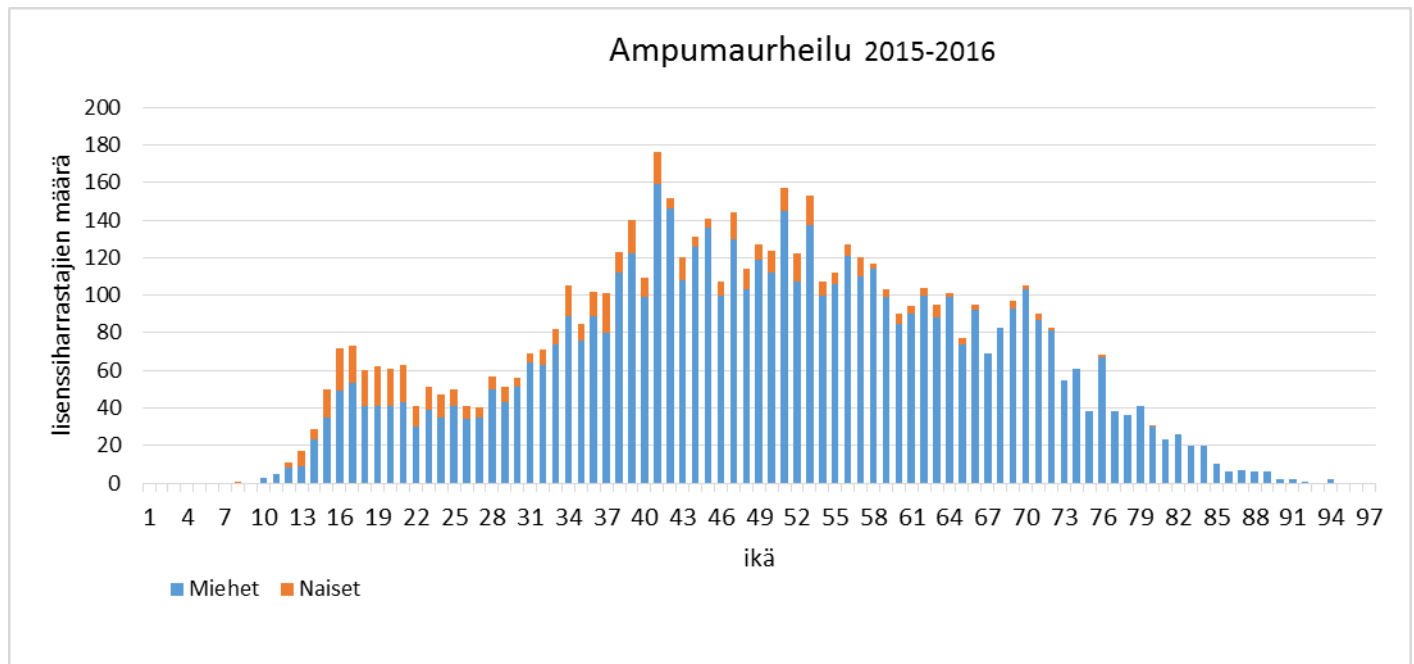
Cheerleading

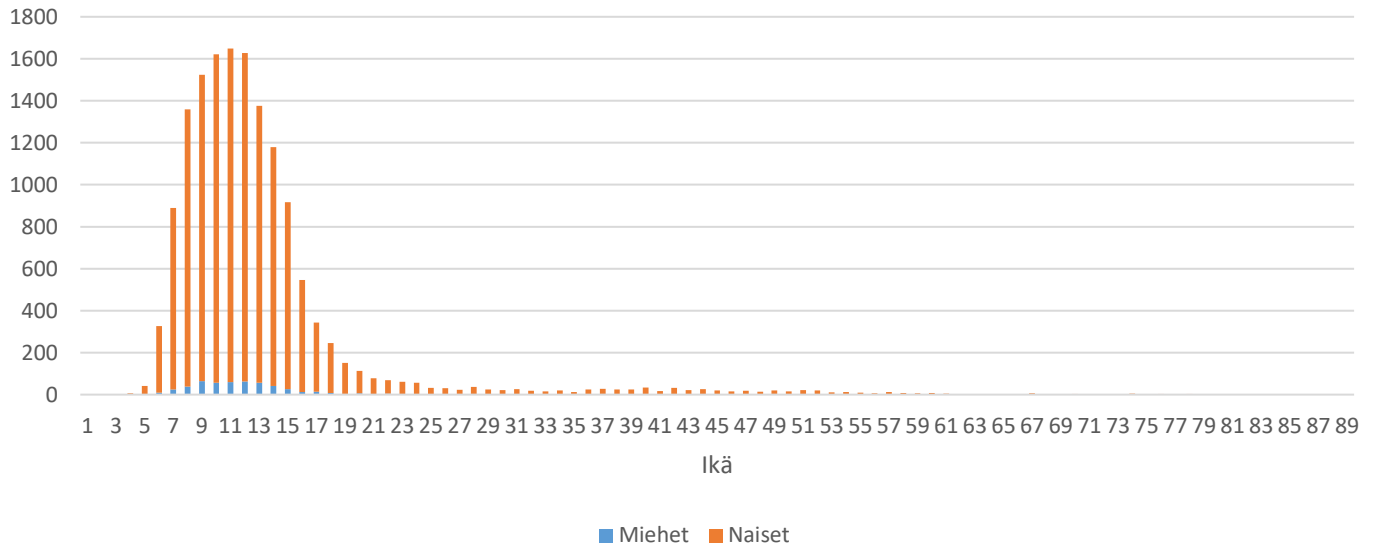
Voimistelu

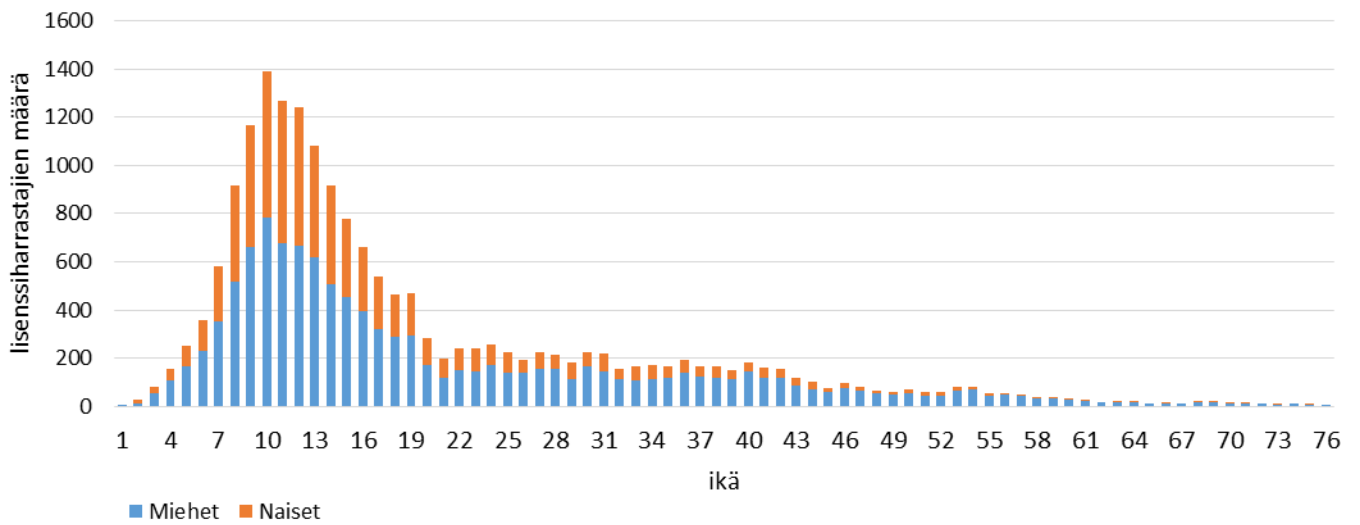
Liite 5. Viimeisimmän lisenssikauden lisenssimäärät syntymävuosittain

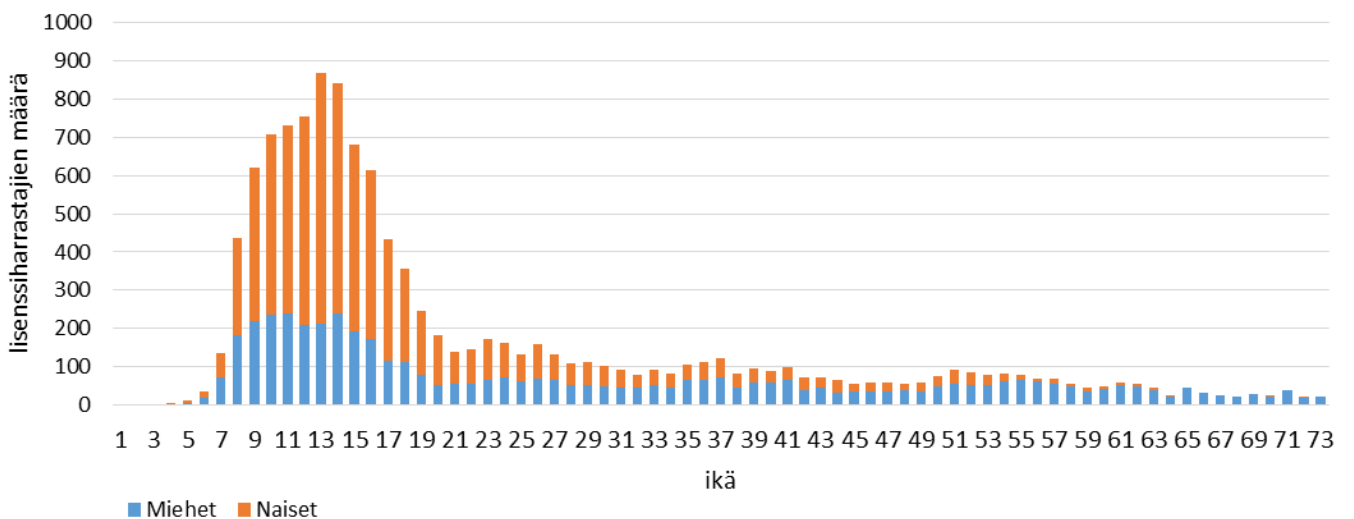
Voimistelu 2016-2017

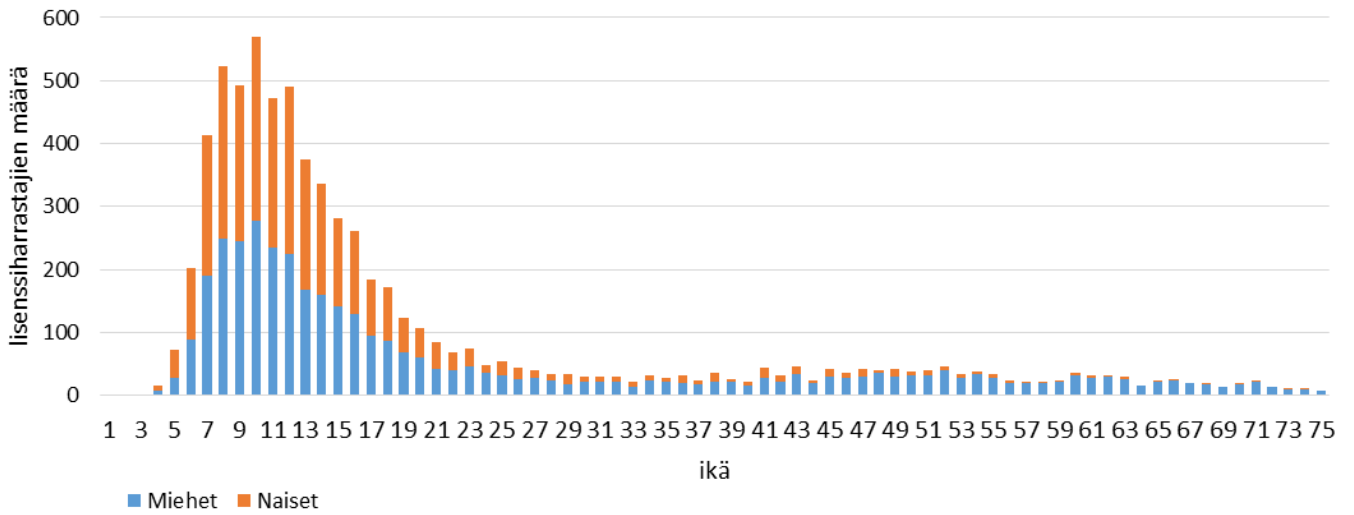
Koripallo 2016-2017

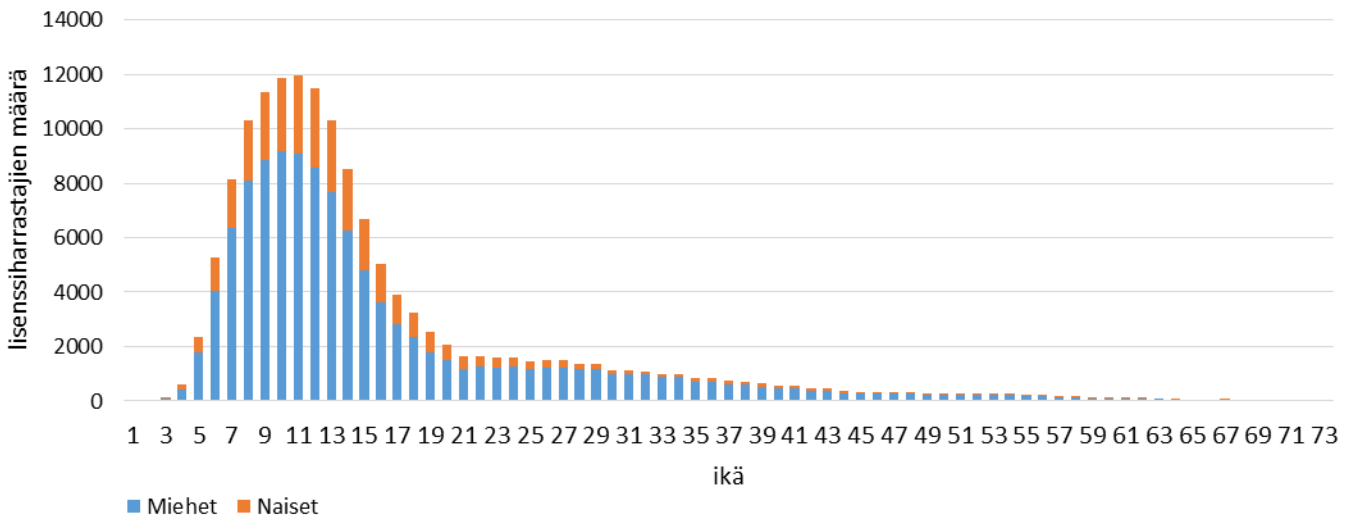
Lentopallo 2016-2017

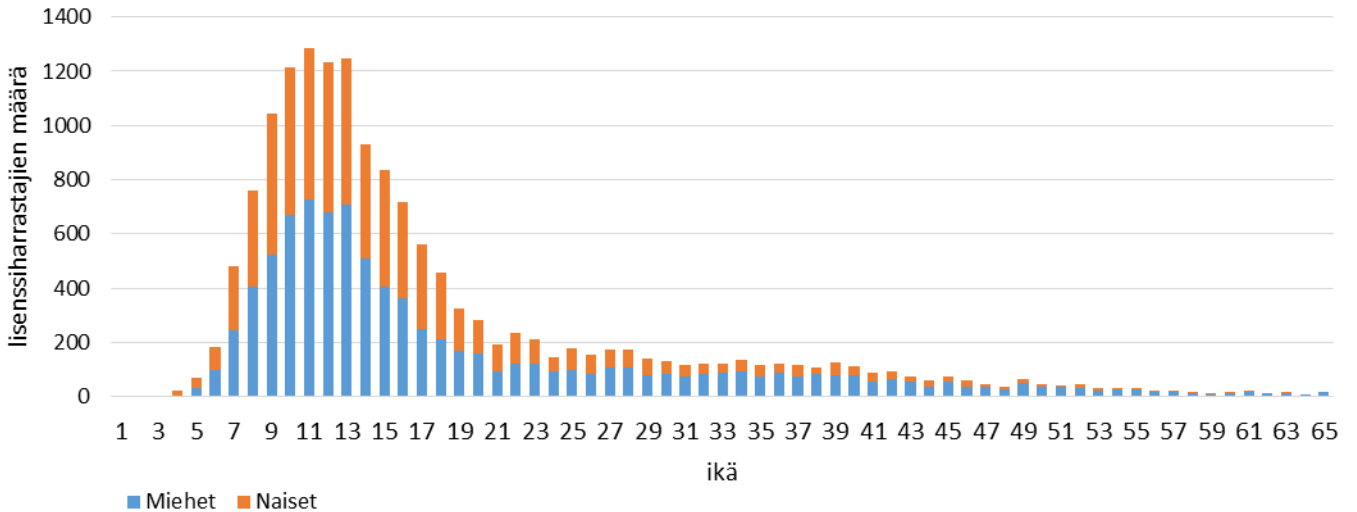
Maastohiihto 2016-2017

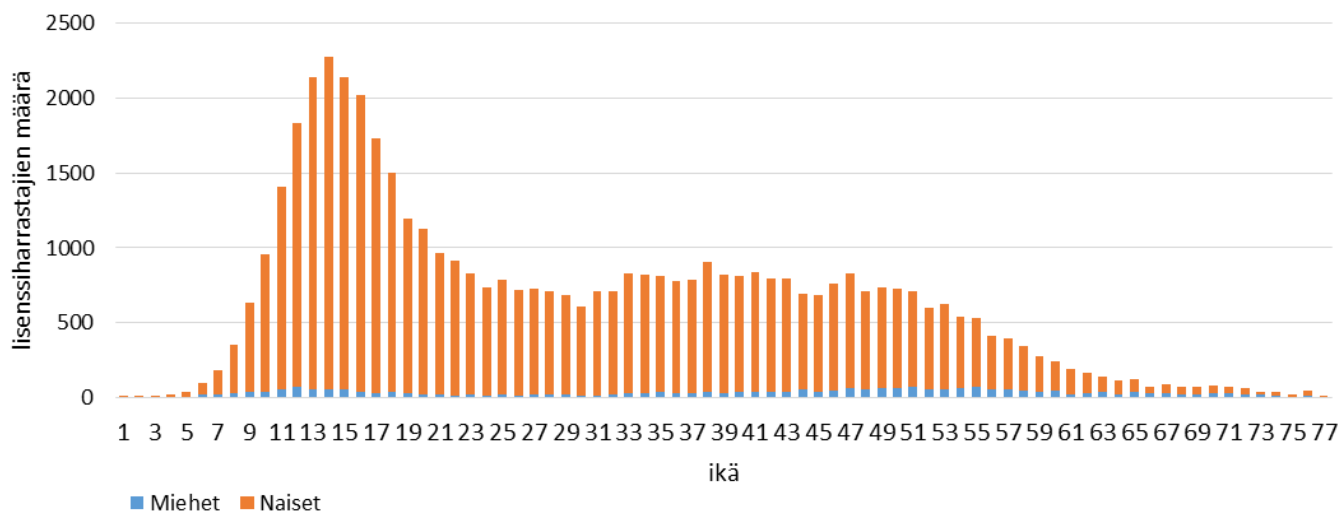
Palloliitto 2016

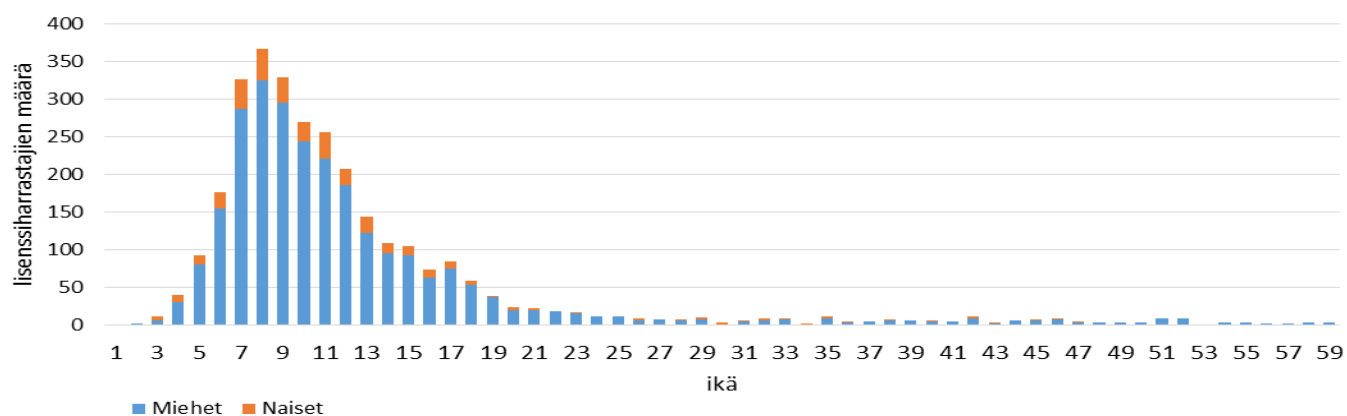
Pesäpallo 2016-2017

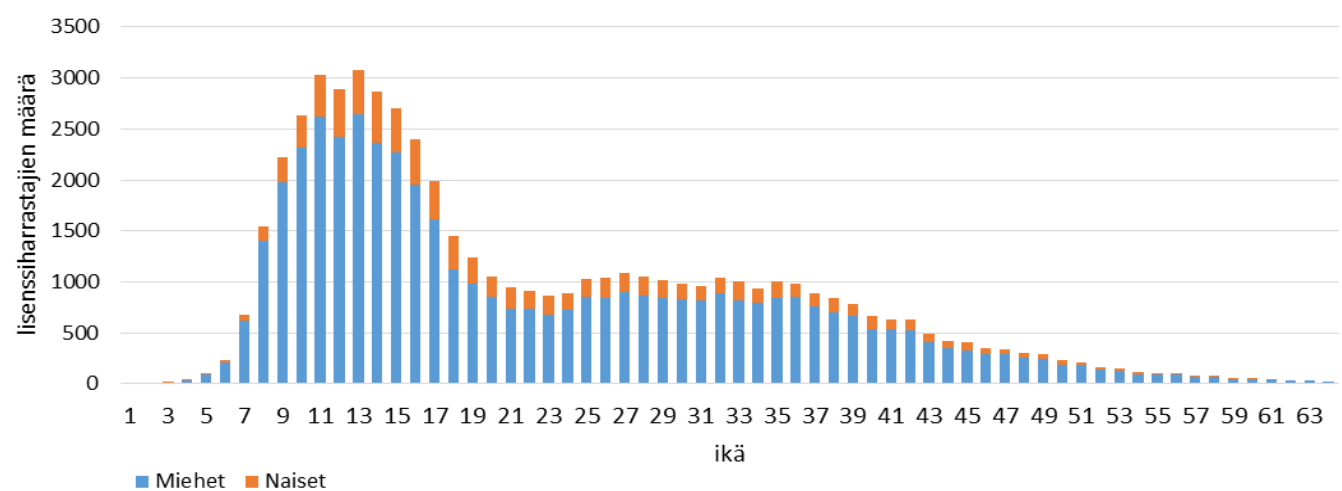
Ratsastus 2016

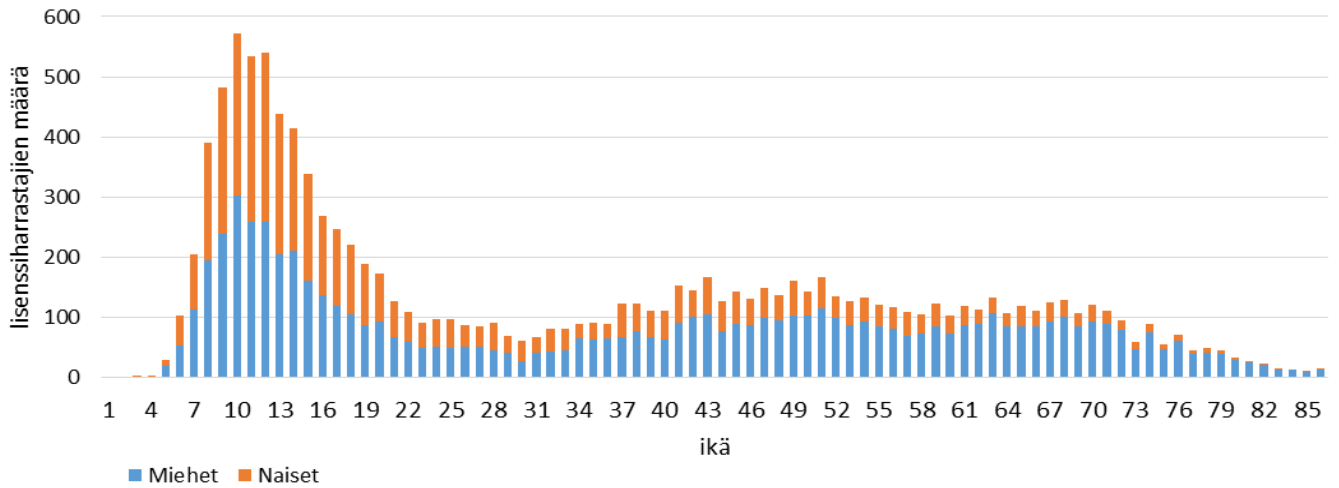
Paini 2016

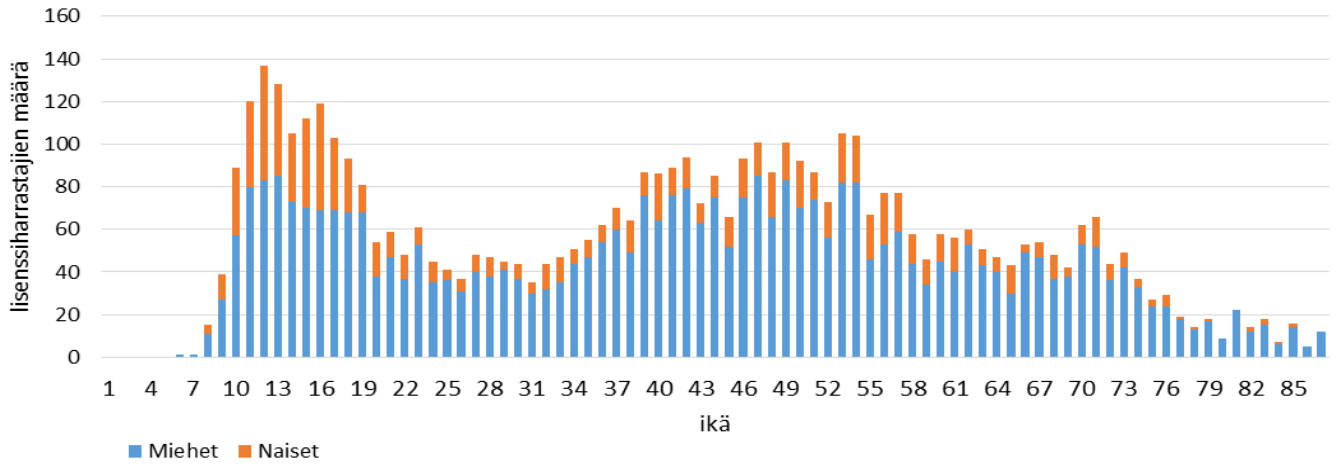
Salibandy 2015-2016

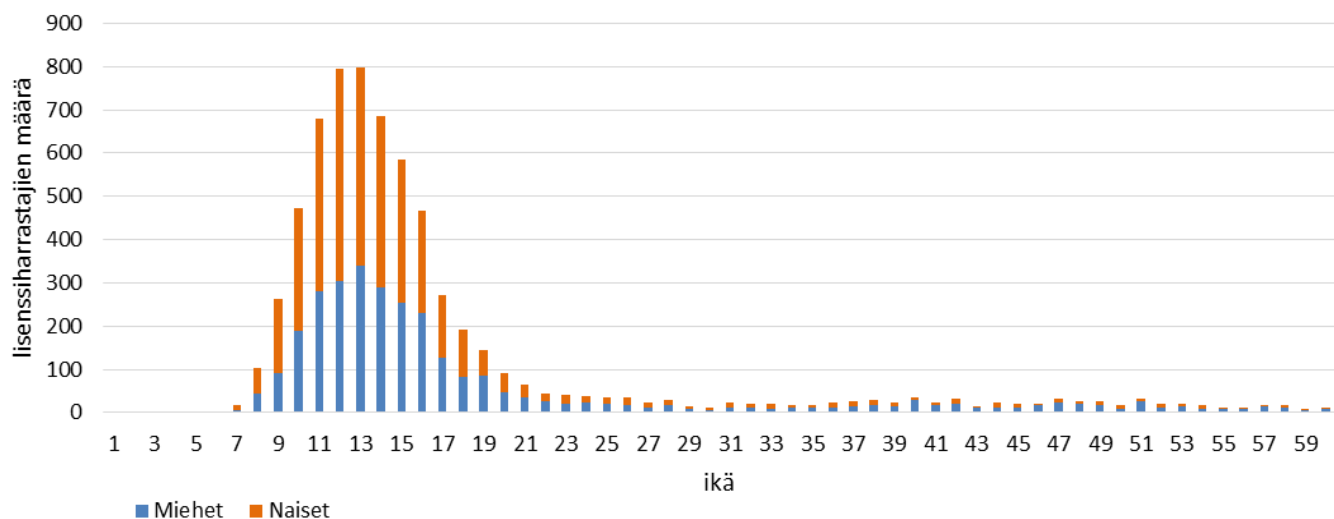
Suunnistus 2016

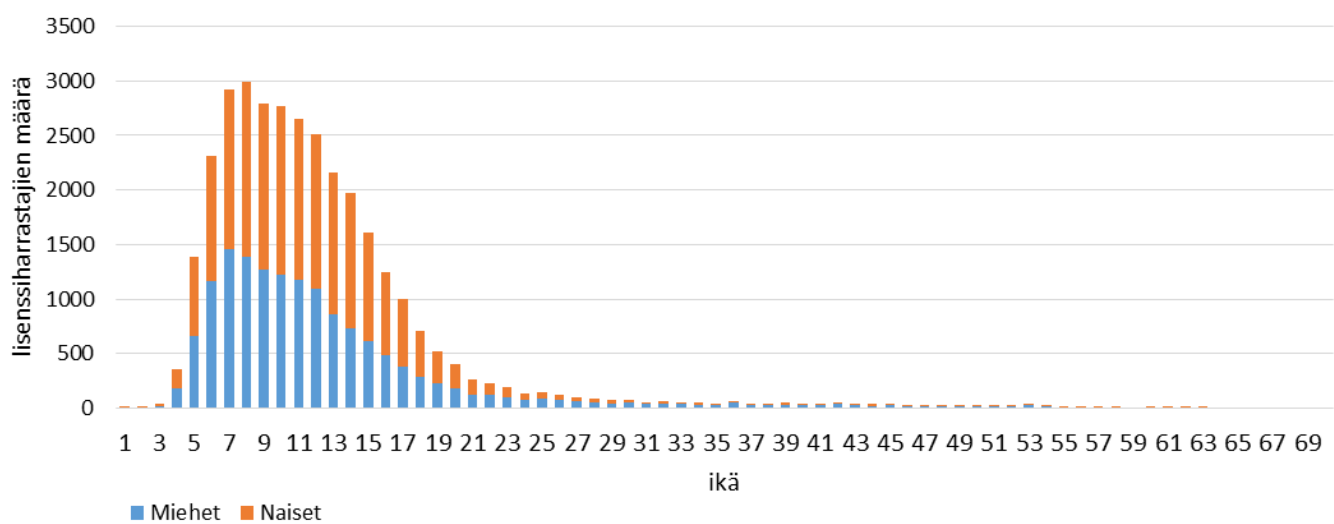
Tennis 2016

Uimaliitto 2016-2017

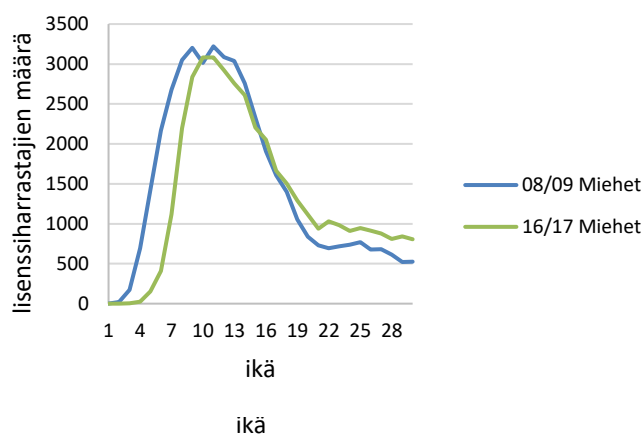
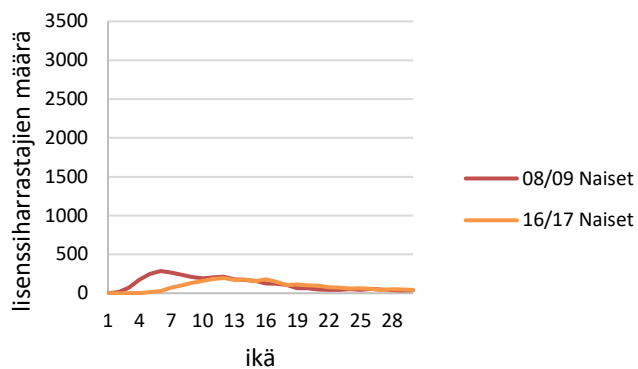

Yleisurheilu 2015-2016

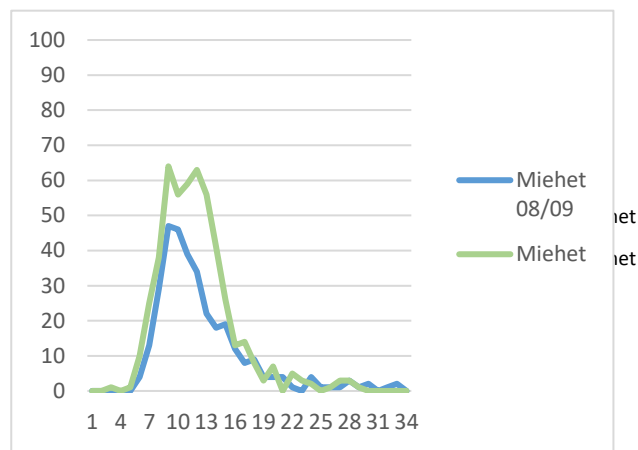
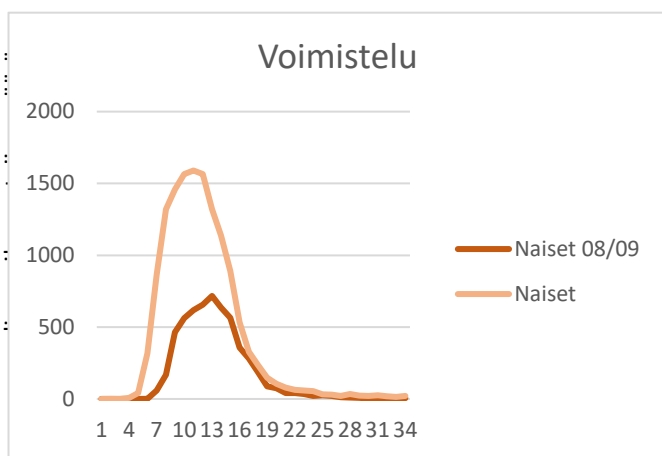

Liite 6. Lisenssien kokonaismäärien vertailu 2009 ja 2016 iän ja sukupuolen mukaan (alle 30-vuotiaat)

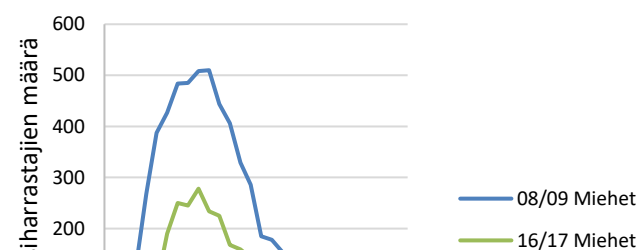
Jääkiekko

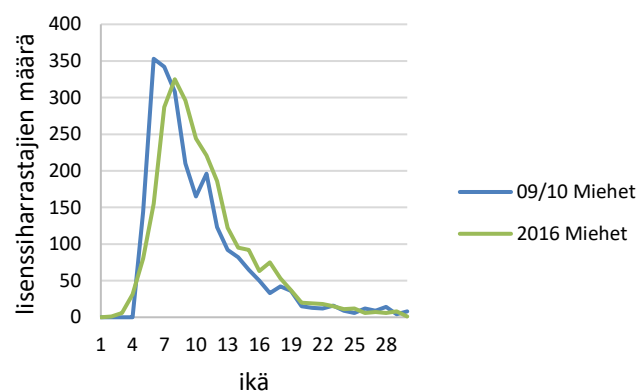
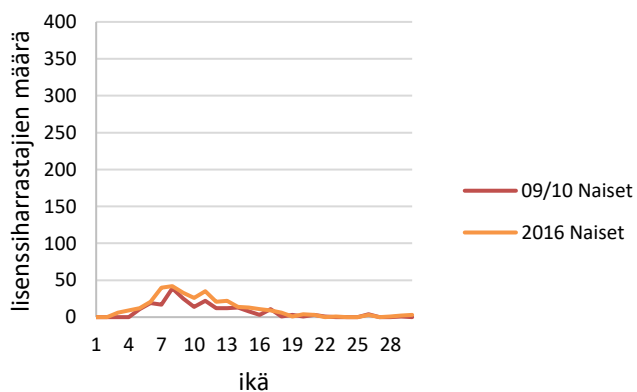
Lentopallo

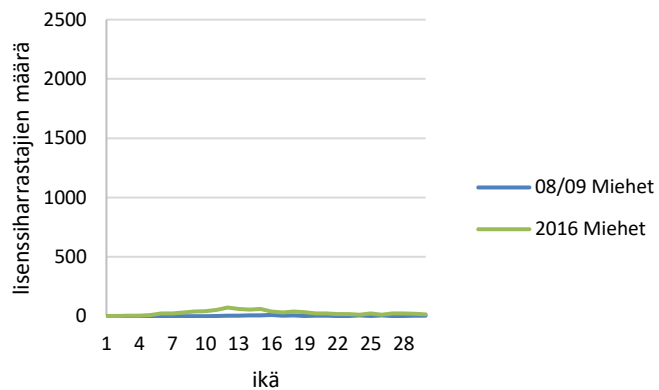
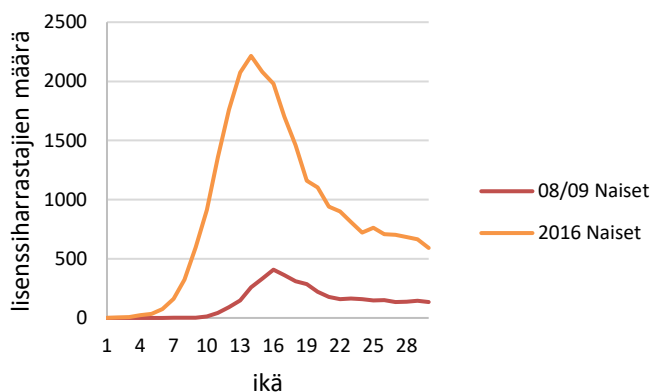
Maastohiihto

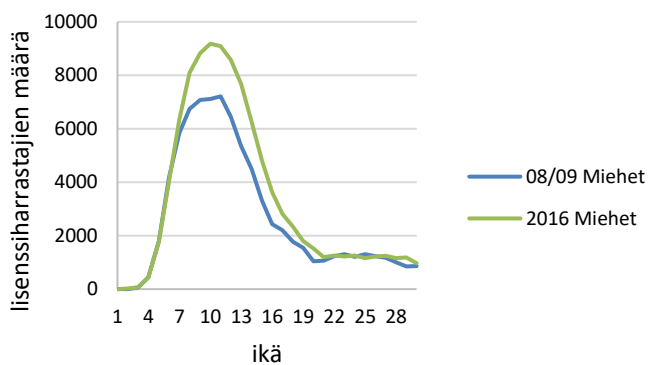
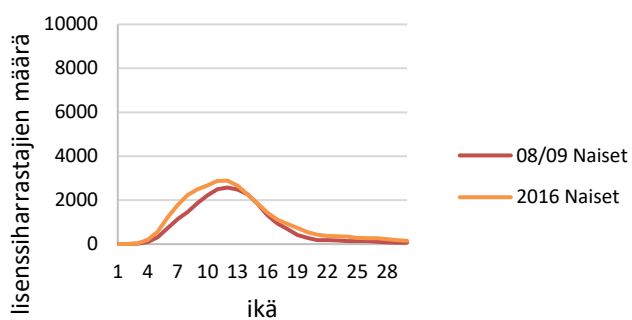
Paini

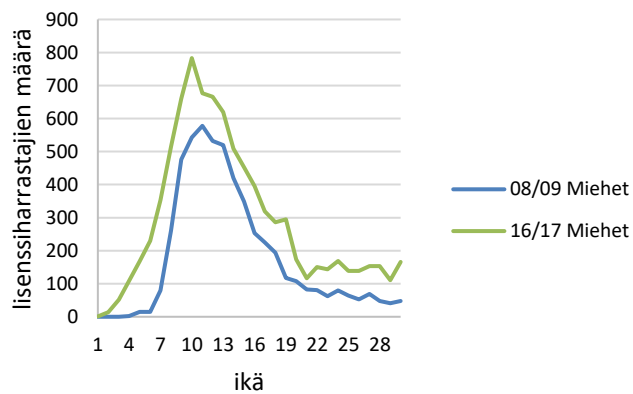
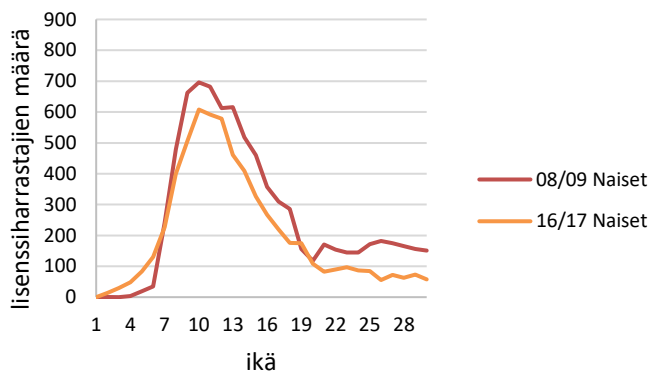
Ratsastus

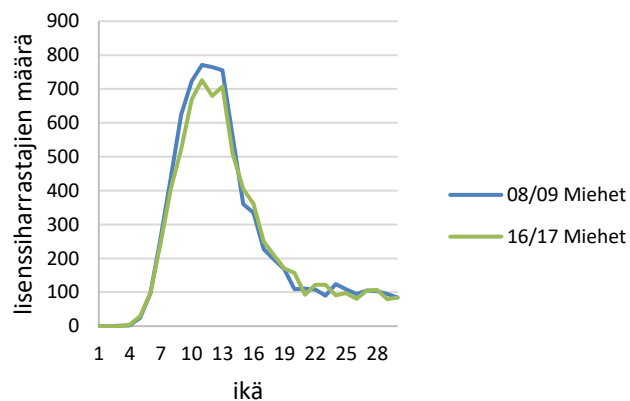
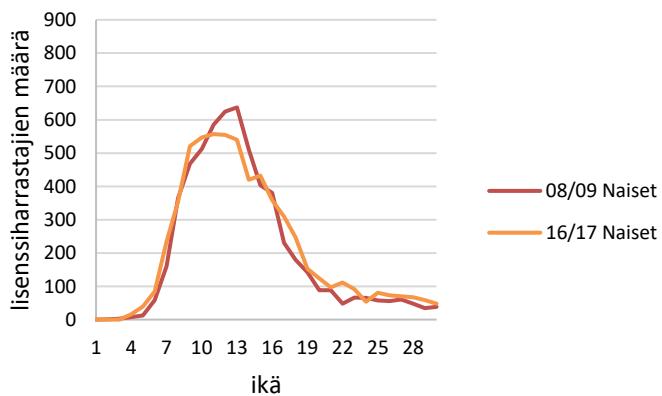
Palloliitto

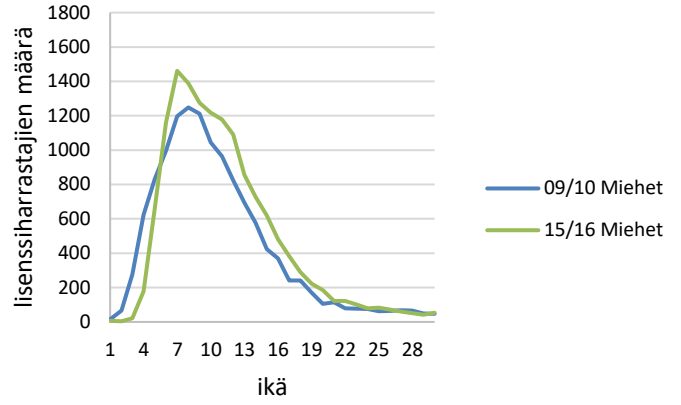
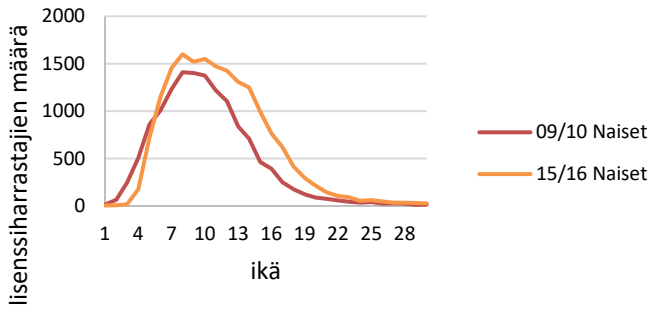
Koripallo

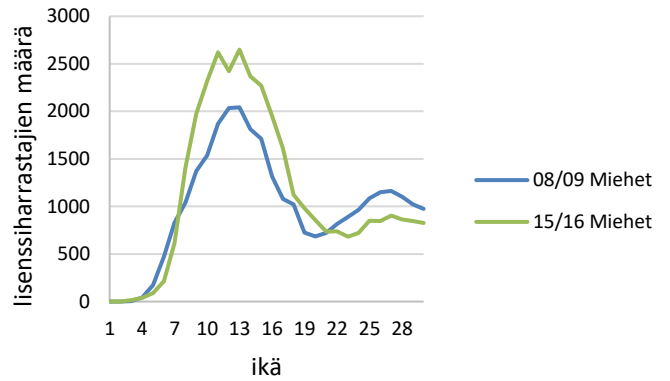
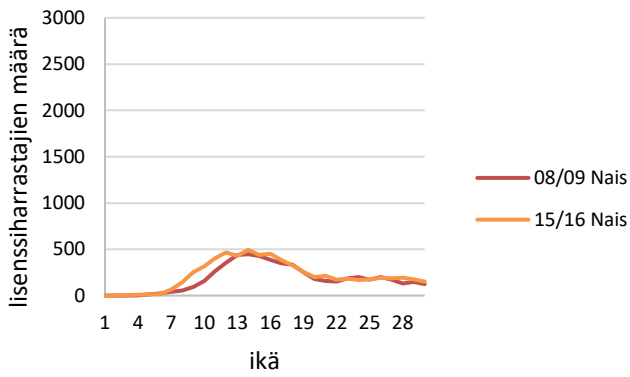
Pesäpallo

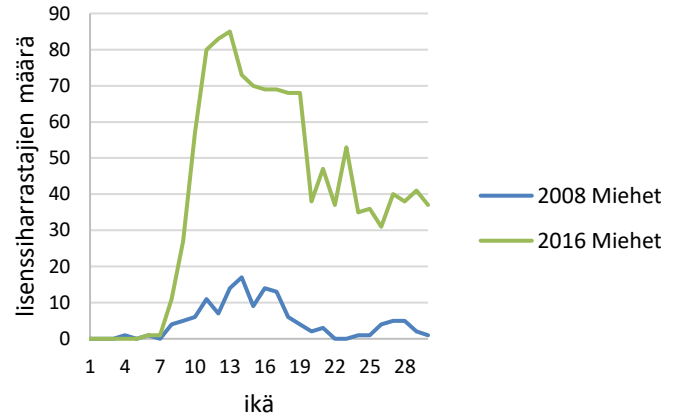
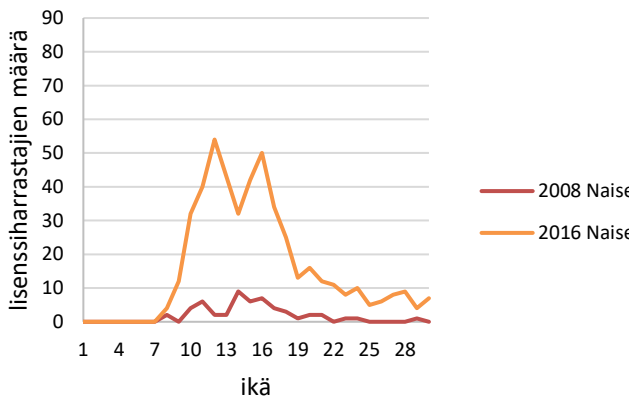
Yleisurheilu

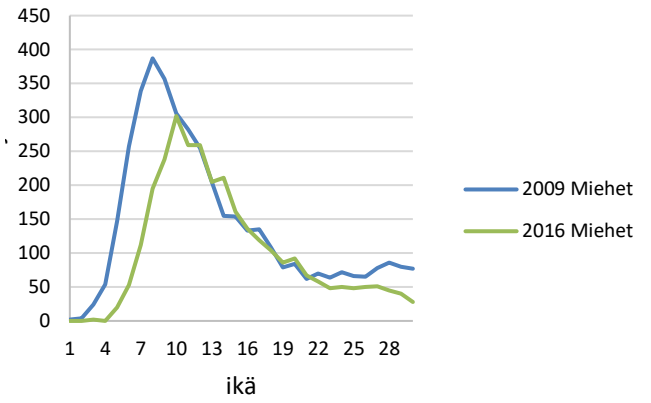
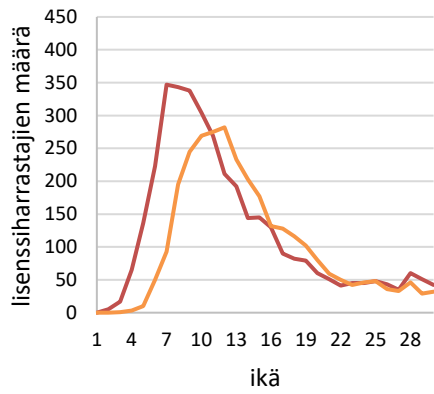
Salibandy

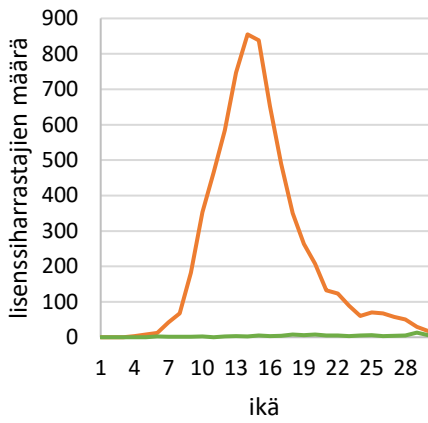
Tennis

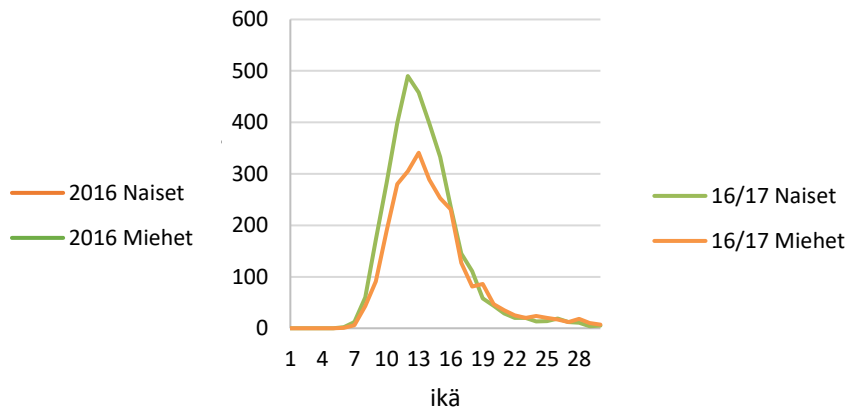
Suunnistus

Cheerleading

Uimaliitto

IKÄ	Ampumaurheilu		Cheerleading		Jääkiekko		Koripallo		Lentopallo		Maastohiihto		Palloliitto	
	Lopettaneet 15/16	Aloitaneet 15/16	Lopettaneet 2016	Aloitaneet 2016	Lopettaneet 16/17	Aloitaneet 16/17	Lopettaneet 15/16	Aloitaneet 15/16	Lopettaneet 16/17	Aloitaneet 16/17	Lopettaneet 16/17	Aloitaneet 16/17	Lopettaneet 2016	Aloitaneet 2016
1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
2	0	0	0	0	0	0	0	28	0	0	0	0	0	21
3	0	0	0	0	0	5	9	73	0	0	0	1	2	99
4	0	0	0	3	3	28	41	124	0	2	0	16	78	571
5	0	0	1	8	30	150	72	175	7	7	4	63	286	2084
6	0	0	3	13	76	358	135	273	8	34	32	146	895	4249
7	0	0	6	31	121	912	227	386	22	115	105	276	1954	5160
8	0	1	15	51	155	1390	328	580	55	317	217	238	2290	5153
9	1	0	21	146	215	1188	357	574	127	287	214	181	2544	4292
10	1	1	46	258	311	706	330	483	152	238	218	182	2285	3821
11	2	1	78	287	387	402	309	322	148	212	187	115	2335	3223
12	1	5	77	305	362	308	272	291	172	168	180	107	2259	2937
13	3	5	128	373	309	196	256	119	159	151	151	40	2468	2206
14	1	13	111	302	324	136	174	125	190	91	120	34	2117	1552
15	7	19	218	254	339	120	232	58	146	76	94	18	1905	973
16	8	19	238	158	381	89	167	57	173	47	60	19	1437	701
17	9	11	268	74	429	95	176	49	137	46	57	7	1353	619
18	10	5	186	85	381	109	153	51	123	28	38	12	900	634
19	14	8	113	47	373	147	112	85	115	36	40	4	837	506
20	15	6	102	33	373	130	183	46	102	17	38	3	721	406
21	18	4	56	33	331	213	116	39	83	29	25	6	699	360
22	8	5	41	31	294	236	96	57	46	48	18	4	171	987
23	10	9	33	23	256	232	77	85	61	56	14	8	200	925
24	10	20	25	21	203	212	84	104	57	52	20	5	193	988
25	7	15	20	27	217	208	73	82	48	42	13	8	143	852
26	13	15	20	20	214	207	100	80	59	53	7	7	166	929

27	10	7	16	19	226	169	72	70	51	53	14	7	139	961
28	15	18	15	24	205	169	69	69	44	37	9	4	123	833
29	12	14	6	19	198	183	64	56	54	31	4	6	99	829
30	11	11	4	10	195	182	64	60	35	32	14	6	104	680
YHT	186	212	1847	2655	6908	8480	4348	4602	2374	2305	1893	1523	28703	47551

Pesäpallo	Ratsastus	Salibandy	Suunnistus	Tennis	Uimaliitto	Yleisurheilu	Voimistelu
-----------	-----------	-----------	------------	--------	------------	--------------	------------

IKÄ	Lopettaneet 16/17	Aloitaneet 16/17	Lopettaneet 2016	Aloitaneet 2016	Lopettaneet 15/16	Aloitaneet 15/16	Lopettaneet 2016	Aloitaneet 2016	Lopettaneet 2016	Aloitaneet 2016	Lopettaneet 16/17	Aloitaneet 16/17	Lopettaneet 15/16	Aloitaneet 15/16	Lopettaneet 16/17	Aloitaneet 16/17
1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11	0	0
2	0	0	0	5	0	0	0	0	1	0	0	0	1	12	0	2
3	0	0	0	8	0	19	0	3	0	0	0	0	6	33	0	1
4	5	20	5	19	1	44	1	2	0	0	0	0	36	337	0	7
5	17	66	6	27	11	93	2	26	0	0	0	0	196	1228	2	38
6	42	158	5	59	62	204	15	77	0	1	0	3	739	1755	7	289
7	90	396	20	106	145	563	38	155	0	1	0	17	1299	2003	60	675
8	187	572	33	200	337	1166	93	251	0	14	4	89	1664	1871	202	774
9	310	691	67	331	568	1390	160	238	4	25	18	198	1826	1746	282	598
10	402	627	88	435	820	1372	195	226	7	45	33	298	1601	1605	379	491
11	381	622	137	517	847	1115	215	152	18	53	77	325	1519	1399	408	435
12	362	461	172	536	800	856	178	106	31	28	123	261	1396	1316	402	452
13	387	393	234	452	770	723	142	64	40	20	149	163	1390	1057	385	298
14	370	165	287	391	784	570	111	41	25	17	161	96	1144	892	374	214
15	341	86	277	283	682	432	106	35	19	26	105	40	1016	611	301	110
16	190	48	337	136	582	334	109	7	22	17	143	19	757	467	291	51
17	149	39	347	113	541	264	57	12	23	9	146	9	623	328	212	34
18	154	27	342	84	530	186	45	10	26	15	90	7	464	223	178	27
19	99	33	236	59	367	209	34	8	19	11	86	8	321	142	125	23
20	102	25	257	78	367	161	40	13	15	4	59	6	234	105	109	19

21	78	27	251	105	371	167	43	14	28	9	45	6	193	86	69	30
22	63	62	181	107	283	263	33	13	14	14	10	6	127	72	43	21
23	57	42	154	96	228	257	26	9	20	13	15	13	93	67	39	14
24	55	34	145	102	235	220	18	11	15	13	15	8	83	47	33	20
25	38	51	109	99	266	252	15	12	17	13	11	10	69	46	27	8
26	43	48	120	89	212	240	15	11	11	6	13	7	50	51	26	9
27	35	63	92	108	259	265	14	7	23	10	10	7	62	46	15	9
28	41	49	91	82	245	241	21	12	9	14	15	8	44	38	13	15
29	47	50	95	85	212	236	21	14	7	18	8	4	52	40	12	5
30	39	32	94	77	198	193	10	8	9	9	9	2	46	39	8	12
YHT	4084	4887	4182	4791	10723	12035	1757	1537	403	405	1345	1610	17051	17673	4002	4681

